

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Thököly-út 95. Telefon: 97-0-69.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekszámlája: 41.951.

Reformgondolatok.

Irta: Krenner Zoltán dr.

(Első közlemény.)

Számtalan kísérlettel bizonyított élettani törvény, hogy a növény fejlődésének mértékét a fejlődéséhez szükséges, annak a tápanyagnak a mennyisége szabja meg, mely a többi tápanyaggal szemben minimumban van. Ez a szabály az anorganikus fejlődésre és az intézményekre is alkalmazható, így a közjegyzői intézményre is. Ennek fejlődési lehetőségéhez, izmosodásához, életképességéhez szükséges tápanyag a hatáskör terjedelme, ez pedig — vitathatatlanul — más létét fenntartó feltétellel szemben minimumban van, tehát az idézett szabály szerint a fejlődés mértéke csökkenő, iránya visszaeső. A beavatott haruspexek a sorvadásnak szemmel látható tüneteit agoniás jellegűeknek látják s ma a diagnózis az, hogy sem injectiókkal, sem ifjító kuruzslásokkal nem lehet az intézményt a haláltól, az elpusztulástól megmenteni, hanem csak a minimumban levő tápanyagnak, a hatáskörnek nagyobb adagolásával lehet nem csak regenerálást, hanem lendületbehozást és örökéletet biztosítani.

Peccatur intra et extra muros!

A kívülállók, az igazságügyi hatóságok csak felügyeleti és nem fejlődési szempontokat látnak, a közjegyzői nyomor türelmetlen és szokatlan jelentkezését részlegesen dijrendelettel csillapítják s nem a munkaalkalmaknak, a kereseti lehetőségeknek más legitim munkakörök életfeltételeinek háborgatása nélküli s egyébként is az igazságszolgáltatás vitathatatlan érdekében álló szaporításában. A

Krenner Zoltán dr. Reform gondolatok
Az ügyvédi rendtartás reformja
A debreceni kamara közgyűlése
Közlemények.

Első kir. közjegyzők utolsója

1. Kinevezések.
2. Kitérítés.
3. Halálozás.
4. A kamarák közleményei.
5. Szilágyi Péter dr. előadása.
6. A Nyugdíjintézet bérháza.
7. Telepített váltókra vonatkozó óvása.
8. Hagyatéki díjkeresetek.
9. Jegyzői magánmunkálatok galériája.
10. Az özvegyi és egyéb személyhez kötött jogok törvényes újabb szabályozása.
11. Az előzetes bizonyítás költségei.
12. A telekkönyvi szemlek másolási díja.
13. Helvettési állást keres.
14. Menekült közjegyző.
15. Kihirdetett törvények, rendeletek.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle

- a) Magyar Jogi Szemle.
- b) A Jog.
- c) Jogállam.
- d) Polgári Jog.
- e) Az Ügyvéd.
- f) Notariatszeitung (osztrák).
- g) Magyar Törvénykezés.
- h) Székesfehérvári Szemle.
- i) Notariatszeitung (cseh).
- j) Illetékügyi Közlöny.

Joggyakorlat

- a) Telekkönyvi jog és eljárás.
- b) Örökösödési eljárás.
- c) Általános magánjog.
- d) Illetékjog.

Szerkesztői üzenetek

G. J. — K. I. — F. Gy.

falakon belül pedig nem hibák, de meg nem bocsátható bűnök vannak. Nagy tüzet látunk ideig-óráig felvillanni, de inkább a saját kis leveske megmelegítéséért, a karba spiritus notariatus nélkül beérkezett előkelő idegenek egyre növekvő száma determinálja a fejlődési irányt, azok, akik a fejlődés feltételeinek, azoknak megvalósításához sem érzékkel, sem erővel nem bírnak, ezért sorvad azután a közjegyzői intézmény, — az érzékeny, az intézmény életéért aggódó kisebbség pedig a szükséges segítőcsapatok nélkül munkába nem tud kezdeni, munkakedvét elveszti.

Türelmetlenül kopogtat a közjegyzői rendtartás új megalapozása és felépítése, a hatáskör pontos megállapítása és bővítése, a szervezeti kérdések új rendezése s mindez nem csak kari jámbor óhaj, hanem nemzetenkénti érdek is. Ezt bizonyítják az előttünk fekvő külföldi új közjegyzői rendtartások. Jóformán minden ország, a szorosán vett Balkán és Magyarország kivételével foglalkozik a közjegyzői intézmény megszervezésével és fejlődésével, éppen, mert érzi az intézmény súlyát és jelentőségét. Ezeken a rendtartásokon és tervezeteken egységesen huzódik végig a közös alapgondolat: széles határú munkakör teremtése és a több feladat teljesítéséhez szükséges szakminősítés. A magánjogi jogsegély érdekében csak közjegyző állíthat ki okiratokat, jogkövetkezményekkel bíró nyilatkozatokat közhitelesen kiállítani, jogihatású tények lefolyását tanúsítani csak közjegyző hivatott, közjegyző pedig csak az lehet, aki ezt a különlegesen jogiérzékű és alapos exact tudást igénylő művészetet gyakorlatilag elsajátította. Nem a laikusoknak szokatlan ritusok, formalitások ismétlésekkel gépiesen gyakorolt mesterségére gondolnak ezek a remek tervezetek, hanem a pert megelőző jogvédelem intenzív gyakorlásánál nélkülözhetetlen speciális és csak a speciális gyakorlattal elsajátítható szaktudás megszerzésére. Szakképzett jogász pályázhatik csak a közjegyzői állásra.

Rendre végig tanulmányozzuk az új külföldi rendtartásokat, illetőleg tervezeteket, ezeknek egyelőre azokat a nálunk novelláris úton, nehézség nélkül megoldható szervezeti kérdéseit, melyek helyes megoldása az átfogó reform felé az első lépés, alapelvül fogadva el, hogy a közjegyzői kinevezéseknél a szakminősítés igazolása elengedhetetlen kellék, mely egyszersmind az a talaj lesz, melybe a spiritus notariatus magja elvethető s ami talán ennél is fontosabb, melynek eredménye lesz, hogy elsőrendűen kiképzett testület fog a preventív jogvédelem szolgálatában állani.

Tudjuk, hogy az alaptörvény megkivánta a közjegyzői állásra pályázótól a közjegyzői gyakorlat kimutatását, míg az 1886. évi novella 4 évi önálló ügyvédi, birói vagy ügyészi gyakorlattal bíró egyéntől ennek kimutatását nem kivánta meg, a törvény indoklása szerint „megfelelően a német közjegyzői törvényeknek ezen intézkedés által az átlépés az ügyvédi és birói karból megkönnyítetik“ s bár — folytatja az indoklás — a legtöbb törvény a közjegyzői állás elnyeréséhez az elméleti és gyakorlati képesség egy bizonyos fokának kimutatását kívánja meg. S ez teljesen méltányos is, mert ha tekintetbe vesszük azon fontos teendőket, melyek a közjegyző hatáskörébe tartoznak, el kell ismernünk, hogy a közjegyzőnek úgy elméleti, mint gyakorlati szempontból oly képesítéssel kell bírnia, hogy a felek hozzá kellő bizalommal fordulhassanak és az általa felvett okiratok bonyodalmas perek tárgyát ne képezzék, mert úgy az ügyvéd, mint a bíró működésében keletkező tévedésnek helyreállítására kellő eszközök állanak rendelkezésre, a közjegyző ténykedésében elkövetett hibákat azonban semmiféle jogorvoslattal sem teheti jóvá — „a jelen törvénynek célja tehát az alaptörvényt oly irányban módosítani, hogy a közjegyzői intézmény megszilárdítását és fejlődését gátló intézkedések megszüntessenek.“

Összegezzük a casus legist: a közjegyzői intézmény fejlődését gátló intézkedések megszüntetése „a közönség nagyobb megterhelése nélkül több ügynek utalása a közjegyzőhöz“, amely casus ma is fennáll s indokolja a hatáskör azóta is megvalósíthatatlanul hagyott nagyarányú kiterjesztését célzó reform szükségességét és sürgősségét, a második casus a német és egyéb külföldi törvények analógiája, a hozzá idomulás a nyugati német jogrendszerhez, mely akkor utánzott rendelkezéseiben már nem áll fenn s így a casus megszűnván, törvényhozói következetesség az elavult indokkal támogatott törvénynek olyan megváltoztatása, mint ahogyan megváltoztak azok a törvények, melyekre a hivatkozás történt.

A megvalósítandó közjegyzői reform egyes részleteivel később foglalkozunk, most az 1886. évi közjegyzői novella megalkotását indokoló német és külföldi törvények akkori rendelkezéseit, későbbi módosításait s a legújabb változásait vizsgáljuk át gondos figyelemmel, hogy a fejlődés vonalával és irányával is igazoljuk az alább kifejtendő kívánságok indokoltságát és szükségességét s ha ez a vizsgálat helyenkint unalmas is, nem lesz meddő, mert nem csupán józan utánzásra ösztönöz, de meggyőz arról is, hogy a

megfontolt külföldi reformok átfogó szemlélettel lettek alkotva s a közjegyzői intézményt a valódi céljának eléréséhez közelítik s nem lesz meddő azért sem, mert az agónizáló magyar közjegyzői intézményt új életre galvanizáljuk és a kényelmes karbeli érdekeltek tespedését megzavarjuk.

Nézzük a hivatkozott német közjegyzői törvényeket. Tudjuk, hogy a porosz-francia háború alatt megteremtett német birodalmi egység csak kifelé jelentett egységet, a birodalmat alkotó tagállamok tartományi különállása élesen körvonalozódott, különösen az igazságszolgáltatási intézmények kiépítésében, melyek egymással ellentétes elvi alapokon nyugodtak. A frankfurti békével anektált Elzász és Lotharingia tartományi különállása a francia uralom intézményeit megtartotta s azokon csak az általános birodalmi szempontok szerinti elvi változtatásokat eszközölt. Ez a tartományi tagozódottság a közjegyzői intézmény fejlődésén is észrevehető, mert a német közjegyzők szervezetének a közjegyzői alkotmány és igazgatás elvi szempontjai szerint három alaptípusa alakult: a kizárólagos közjegyzőség, az ügyvéd-közjegyzőség és a bíró-közjegyzőség.

A kizárólagos közjegyzőség (Bajorország, Hamburg, Hessen) területén a közjegyző köztisztviselő, aki a közjegyzői teendőknél kívül sem ügyvédi, sem egyéb hivatást nem teljesíthet s a közjegyzőség a kinevezett közjegyző személyétől független intézmény, az újonnan kinevezett közjegyző a régebben működött helyébe lép, annak utódja s attól a hivatalt, a hivatalos pecsétet, a hivatali készletet s az irodai segéderőket átveszi. A kinevezés egyéb feltételein kívül szükséges, hogy a pályázó a bírói állás elnyeréséhez előírt képesítéssel bírjon s ennek a képesítésnek elnyerése után *két esztendőn át* valamelyik közjegyzőnél *tényleges előkészítő szolgálatot* teljesített.

A közjegyző megélhetését a törvényesen megállapított díjak biztosítják, de ha jövedelme nem éri el a bírói fizetés összegét, úgy jövedelme erre az összegre a nyugdíjak, az irodai segéderők fizetésére, a szavatossági, betegsegélyző, biztosítási díjak fizetésére is szolgáló jogi személyiséggel bíró közjegyzői pénztárból lesz kiegészítve, mely pénztár jövedelmét a nagyobb keresetű közjegyzőknek intézményesen megállapított szolgáltatásai képezik. A közjegyző akadályoztatása esetén teendőit az igazságügyminiszterium által kirendelt gondnok látja el, aki a hivatás kizárólagossága folytán nem lehet ügyvéd, hanem csak közjegyzői kinevezéshez szükséges képesítéssel bíró egyén s aki nem a közjegyző meghatalma-

zottja, hanem kirendelt funkcionárius. Szolgálati viszonya részletesen szabályozva van, kimerítő pragmatikája van a minimálisan két esztendei közjegyzői gyakorlatra szorított jogász közjegyző (gondnoknak) jelölteknek és nyugdíjjogosultsággal bíró, a közjegyzői pénztárból díjazott nem jogász hivatalnokoknak (közjegyzőségéd, titkár, főtitkár, felügyelő, főfelügyelő).

Az ügyvéd-közjegyzőség (Porosz, Szászország, Thuringia, Oldenburg, Mecklenburg, Bréma, Lübeck, Braunschweig, Anhals) közhitelű tanúsításoknak a magántevékenység körében az igazságügyi kormány által megállapított díjak fejében gyakorlására személyre szóló jogosítvány, tehát ez a jogosítvány a közjegyző halálával megszűnik és az új közjegyző nem a régiek jogutóda, hanem új, önállóan jogosított hiteleshely, ügyvédi gyakorlatot folytathat (Szászországban köteles folytatni s éppen ezért itt csak ügyvéd nevezhető ki) s ezért ezekben az országokban a közjegyző nem állami közeg, nem helyezhető át s a megbízási jogviszony alapján korlátozás nélkül teljesíthet szabad egyezkedéssel megbott díjért magánmunkálatokat. De ennek dacára van közhivatalnoki jellege, (közjegyzői működésének ideje későbbi állami szolgálat esetén beszámítandó) jogosítványát át nem ruházhatja, el nem idegenítheti, az utódlás tárgyát nem képezi. Képesítése a bírói képesítés, tehát megfelelő ideig tartó bírói, vagy ügyvédi gyakorlat, közjegyzői gyakorlat kimutatása nélkül, ugyanazon ügyvédi lajstromban 10 év óta (Szászországban 15 év óta) megszakítás nélküli bejegyzés, a jogosítvány tartama a jogosított életére szól, (Thuringiában a 68-ik életévig) ha nem folytatott a jogosítvány előtt ügyvédi gyakorlatot, míg utóbbi esetben addig érvényes, amíg az ügyvédi működés megengedett, működési területe megegyezik az ügyvédi működés területi illetékességével. Személyesen tartozik működni és így jogi, vagy tényleges akadályoztatása esetére állandó helyettest nem tarthat s ilyen körülmények bekövetkezése esetén feladatait a szomszédos közjegyző, vagy a bíróság teljesíti, előreláthatólag hosszabb ideig tartó akadályoztatása alkalmára az illetékes törvényszéki elnök rendel ki egy másik közjegyzőt, vagy megfelelő működési idővel bíró ügyvédet helyettesül, aki nem a közjegyző meghatalmazottjaként, hanem önálló jogcímmel ugyan, de a közjegyző javára ügyködik.

A bíró-közjegyzőség (Würtemberg, Baden) a járási — közjegyzőség és az állami — közjegyzőségre tagozódik s az előbbi területén a közjegyző egzsersmind állami javadalmazású bírósági

tag, aki a gyámsági, hagyatéki és telekkönyvi ügyeket intézi, díjai az állampénztárt illetik, míg az állami közjegyzők rendszerint és inkább a gyakorló ügyvédek közül neveztetnek ki. Mindkét esetben igazságügyi hatóságoknál és *közjegyzőnél* eltöltött 5 évi gyakorlati időt kell kimutatni és igazolni kell, hogy a pályázó a közjegyzői pályára lépni szándékozók részére előírt *továbbképző tanfolyam* hallgatása után a *gyakorlati* képesítő vizsgát letette. A helyettesi intézmény ismeretlen, a közjegyzői működés megszűnik a viselt birói tiszt megszűntével.

(Folytatjuk.)

Az ügyvédi rendtartás reformja.

Az ügyvédségnek a jogállamban való szerepéről néhai Pollák Illés az Országos Ügyvédszövetség volt neves elnöke tollából 1908-ban egy tanulmány jelent meg, amelyben többek között a következők foglaltatnak: „Bizonyára tulzás volna benne, ha hirdetni merészném, hogy a modern államot az ügyvédek építették fel. De hogy a felépítésnél elsőrangú szerepük volt, el nem vitatható. Az egyéni erők kifejlődésére irányuló áramlat teremtette meg mindenkinnek államát a kevesek államával szemben. Aki pedig az egyén támasza, vezetője és útmutatója volt a háborgó hullámszél közben, aki mestere és kalauza volt: az az ügyvéd volt.”

Ennek a megállapításnak tendenciája, ha nem is kifejezetten a magyar ügyvédség történeti szerepének méltatása volt, a megállapításban rejlő igazságok a magyar ügyvédségre is tökéletesen illenek. Kétségtelen ugyanis, hogy a magyar államnak — legtöbb vonatkozásban — modern kultur jogállammá való kiépítésének nagyjelentőségű munkájában a magyar ügyvédségnek döntő osztályrészt kell juttatnunk. Ha csak a múlt század közepének két, a jogalkotásban legtevékenyebb államférfiát Kossuth Lajost és Deák Ferencet tekintjük, tételünk máris igazolt. Mellettük azonban hány kiváló államférfiú volt és jelenleg is ügyvéd? S ha széttekintünk napjainkban is a magyar közélet, a jogalkotó tevékenység, a társadalmi mozgalmak porondján, az ügyvédeket mindenütt a legelső sorokban találjuk.

Nincs tehát semmi tulzás abban az állításban, hogy a magyar állam a jogállammá való fejlődés jelen állapotáig a magyar ügyvédség nélkül el nem jutott volna s nem túl merész az a megállapítás sem, hogy a magyar társadalomnak legtermékenyebb ténye-

zője, a mindenirányú fejlődés legkérlelhetlenebb, legodaadóbb harcosa s egyben az egyéni és közszabadságoknak legjelentősebb garanciája a magyar ügyvédi kar. Eltekintve tehát attól, hogy az ügyvéd hivatásánál fogva a modern jogszolgáltatásnak is egy olyan fontos tényezője, amelyet a modern jogállam nem nélkülözhet: kiemelkedő jelentőségű államalkotó és fenntartó tevékenységére tekintettel a törvényhozásnak mulhatatlan kötelessége az ügyvédség szervezetéről, működésének biztonságáról s gazdasági helyzetéről való megfelelő gondoskodás. Ez a megfelelő gondoskodás jelenleg annál indokoltabb és mulhatatlanul sürgősebb, mert a magyar ügyvédi kar a több, mint egészségtelen tulszaporodás következtében úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben a legsúlyosabb válságba jutott.

A magyar közjegyzői kar, amely az elképzelhetetlennek hitt arányokban leromlott gazdasági helyzet, de emellett még belső hibák és mulasztások következtében, ha — bár egyre tágított — zárt száma miatt nem is annyira mint az ügyvédség, de mégis szintén súlyos viszonyok közé jutott, úgyhogy ennek a karnak is nehéz existenciális gondokkal kell küzdenie: tökéletesen értékelve az ügyvédség, a közjegyzőséggel testvér foglalkozási ág jogszolgáltatási fontosságát, elismerve és teljességükben honorálva azokat a nagysúlyú érdemeket, amelyeket a magyar ügyvédség az általános magyar közélet, a jogélet és a társadalmi élet fejlesztése és tökéletesítése terén kétségbevonhatatlanul szerzett s főleg teljes mértékben átérezve a magyar ügyvédi kar katasztrófálisán súlyos helyzetét; minden rendelkezésére álló erővel és eszközzel teljes jóra való készségét jelenti ki az ügyvédség sorsán való célirányos segítség tekintetében az együttműködésre. A magyar jogszolgáltatás eminenter fontos szolgálatában áll egyként a magyar ügyvédi és a közjegyzői kar. Megértő és összhangzatos munkásságot kell tehát kifejteniök egymás súlyos helyzetének enyhítése s a célravezető szanálási eszközök helyes felkutatása és alkalmazása érdekében is.

* * *

Kétségen felül áll, hogy a magyar ügyvédség válságos helyzetének okát nemcsak magában a karban kell keresni. Társadalmi és politikai fogyatkozások és ferdeségek s természetesen és elsősorban a gazdasági krízis tevékenyek ennek a katasztrófális helyzetnek előidézésében. Mivel pedig a gazdasági helyzet változásában belátható időn belül lényeges változás nem igen várható s más-

részről, mert a magyar ügyvédség szaporodásának aránya egyenesen kétségbeejtő, másról, mint radikális orvoslási módról szó sem lehet. Akárhogyan is mérlegeljük a helyzetet, minden más csak fél, sőt tizedértékű intézkedés; gyökeres megoldási módként előtérben a *numerus clausus* áll, amelynek alkalmazása mellett az ügyvédi foglalkozási ág tradicionális korlátlanágát természetesen fel kell adni. Szerény véleményünk szerint azonban a *numerus clausus* mellett, sőt még anélkül is, elég jelentős orvoslási mód volna: visszacszerzése azoknak a munkaterületeknek, amelyeket az okiratolással hivatásszerűen, megfelelő elméleti és gyakorlati tudás garanciája mellett foglalkozó magyar ügyvédi és közjegyzői kartól távolról sem jogszolgáltatási, avagy a jogkereső közönség érdekében álló, hanem pusztán politikai okokból elvontak, vagyis *a jegyzői magánmunkálatok megszüntetése*.

* * *

Lázár Andor igazságügyminiszter sok elődjének mulasztását pótolva s mint volt ügyvéd tökéletesen átérezve a magyar ügyvédség helyzetének tarthatatlanságát, az ügyvédi rendtartás reformjának tervezetét elkészítette s azt véleményezés végett az érdekelt ügyvédi szervezeteknek megküldte. A tervezet lényegesebb újításai elsősorban is a fakultatív *numerus clausus*, a súlyos viták ütközéspontjába került 31. §. szerint az ügyvédség nemzetiség, faj, illetve felekezet szerint való számarányának megállapítása, az ügyvédi biztosíték, a kétszobás főbérleti lakás igazolása, mint bejegyzési előfeltétel s az országos ügyvédi bizottság létesítése. A tervezet nemcsak ügyvédi körökben s nemcsak a szakajtóban, de majdnem minden társadalmi körben és a napi sajtóban olyan nagy arányú és nagy terjedelmű vitát provokált, különösen természetesen a 31. §., amely körül már világnézeti harcok dúlnak, hogy a közvéleménynek egy törvényjavaslattal való ilyenén nagyarányú foglalkoztatása egyenesen példátlan.

A hivatalos állásfoglalás a tervezettel szemben Magyarország összes ügyvédi kamaráinak Budapesten ez évi szeptember 14. napján tartott értekezletén történt. Az értekezlet a tervezet egyes rendelkezéseivel szemben egységes deklarációban foglalt állást, amelyben mindenekelőtt kijelentette azt, hogy nem tartja kívánatosnak, hogy a tervezet 31. §-ának megfelelően az állampolgársági jog-egyenlőség elvével ellentétben az ügyvédi kar tagjai között nemzetiség, faj, vagy felekezet szerint különbség tétessék. Kívánja az

értekezlet az ügyvédi szólásszabadság intézményes törvényi biztosítását. Az ország s különösen az ügyvédség mai gazdasági helyzetében az óvadékszolgáltatás kötelezettségének kimondását, a kétszobás főbérleti lakás felett való rendelkezés igazolását, időszerűnek nem tartja. Az országos ügyvédi bizottság részére kíván az értekezlet hatósági jogkört s nem az elnök részére, akit a tervezettel szemben választás és nem kinevezés útján kíván pozíciójába állítani. A zárt szám bevezetése kérdésében az értekezlet nem kívánt állást foglalni, mert a kamarák ebben a kérdésben egységes megállapodásra nem jutottak. (A budapesti kamara s néhány vidéki kamara ugyanis a zárt szám ellen, a vidéki kamarák azonban nagy többségben a zárt szám mellett nyilatkoztak.) Hangsúlyozni kívánja azonban az értekezlet, hogy *a zárt szám megvalósítása esetén annak nem fakultatív, hanem imperatív szabályozása lehet csupán helyénvaló*.

A tervezet s másfelől a kamarák állásfoglalása tekintetében döntés még nem történt, a hírek szerint azonban újabb módosított tervezet készül s így újabb viták, értekezletek és deklarációk várhatók.

* * *

A tervezettel kapcsolatos kérdés komplexumból az ügyvédi zárt szám kérdésével indokoltnak tartjuk e helyen is foglalkozni. Nem mintha ezt a kérdést a sok cikk és értekezlet egyébként, mint a tervezet más vita kérdéseit, kimerítően le nem tárgyalta volna, hanem azért, hogy reámutassunk arra, hogy ez a kérdés a magyar ügyvédi problémák sorában nem új, aminthogy nem új, — csak lényegesen, alig reparálhatóan súlyosabb — jelenség az ügyvédi kar túlszűfolttsága sem.

1910. évben az igazságügyminiszter megbízásából Nagy Dezső dr. budapesti ügyvéd elkészítette az ügyvédi rendtartás reformjának tervezetét, amelyet annak idején is megküldtek véleményezés végett az ügyvédi szervezeteknek. A kolozsvári ügyvédi kamara, amely súlyban és jelentőségben egyike volt Nagymagyarország legszámottevőbb kamaráinak, 1910. évi jelentésében, amelyet a közgyűlés nagyarányú és nivós vita után nagy többséggel tett magáévá, a rendtartás reformjával kapcsolatosan nyíltan és határozottan a *numerus clausus* elvi alapjára helyezkedett. A jelentésben többek között a következők foglaltatnak: „Nagyméltóságod bizonyára módot fog nyújtani ahhoz, hogy a beterveztendő javas-

lathoz észrevételeinket megtehessek. Annyit azonban — eddigi állásfoglalásaink ellenére — már most kénytelenek vagyunk jelezni, hogy a változott viszonyok komoly megfontolásra kényszerítenek abban az irányban, hogy az új ügyvédi rendtartás — kellő kautelák intézményszerű beállításával — a numerus clausus alapelvei mellett építtessék fel. Nem elhirtelenkedve, nem megfontolás nélkül kivánjuk ezt a radikális gyógyszert. Hiszen kamaránk képviselői az 1901. és 1907. évi ügyvéd gyűléseken, (amelyek tudvalevően a numerus clausust elvetették) a numerus clausus hiveivel szemben foglaltak állást s ezzel az állásfoglalásukkal a szabad ügyvédség diadalát kivívni segítettek. De az elmúlt 10 évnek leszűrt tapasztalatai s az ügyvédi pályának — csak a legutóbbi 3 évről szólva — nagymérvű megrohanása bebizonyították azt, hogy csak önámítás az, ha ma az ügyvédi pályát szabadnak, függetlennek tartjuk s ha ezen álszabadságot és álfüggetlenséget védelmezni akarjuk“.

Az Országos Ügyvédszövetségnek kolozsvári osztálya, amely osztály közvetlenül a szövetség magalakulása után a vidéki osztályok közül elsőnek kezdte meg működését, ugyancsak 1911. évben egy terjedelmes memorandumot intézett a szövetség központja útján az igazságügyminiszterhez, amelyben részletesen megokolta azt az álláspontját, hogy a „magyar ügyvédség jelenleg csakis a numerus clausus elvű alapjára fektetett új ügyvédi rendtartás leg-sürgősebb megvalósításával menthető meg“. Elismeri a memorandum, hogy a zárt számmal szemben felhozható érvek igen súlyosak s ezek között különösen nagy súlyú a szabad ügyvédség feladása. Elismeri, hogy a szabad versenynek bárminő korlátozása az ügyvédi foglalkozás alaptermészetével ellenkezik. Elismeri, hogy a zárt szám kétségen felül reakciónárius intézmény, amelyet elvileg csak retrográd irányzat képviselhet. Mégis a magyar ügyvédséget a tulprodukción által súlyosan fenyegető veszedelem elhárítása céljából „az utolsó órának talán utolsó percében“ más megfelelő orvoslási eszköz hiányában az állami jogszolgáltatás, a társadalom s az ügyvédség érdekében követeli a kari létszám törvényes korlátozását és pedig a kamarák autonomiájának változatlan fenntartása mellett és az anciennitas elveinek figyelembe vételével. A kolozsvári osztálynak titkára szerkesztette a fentiekben ismertetett memorandumot s az ő tollából abban az időben az ügyvédség érdekében a numerus clausussal foglalkozó számos cikk jelent meg különösen az erdélyi szak- és napi sajtó hasábjain. (Erdélyrészi Jogi Közlöny 1911.

I. 29., 1911. V. 7., Pesti Hirlap 1912. I. 14., Kolozsvári Hirlap 1911. II. 25., Ujság (Kolozsvár) 1912. II. 11. stb.)

A súlyosabb arányokban ekként Kolozsvárról kiindult mozgalom foglalkoztatta az ország összes ügyvédi szervezeteit, amelyek már akkor jelentős többségben a zárt szám mellett foglaltak állást. Az egész reform mozgalom különben hivatalosan a rövid ideig életben maradt ügyvédhelyettesi intézményre zsugorodott össze, amelyet az 1912. évi VII. t. c. 2. §-a más igazságügyi szervezeti és eljárási szabályokkal egészen alárendelten és nem sikerülten iktatott törvénybe. Egyébként az ügyvédséget átadták sorsának, amely 1935. évben már krizissé fajult. Pedig ha 25 évvel ezelőtt, amikor már utolsó órák utolsó percéről szóltak s amikor Budapesten még csak 1700 ügyvéd volt, vagyis a mostani létszámnak éppen a fele: törvénybe iktatták volna — más alkalmas eszköz hiányának őszinte bevallásával s a kenyeret és tisztességes megélhetést nem nyújtó bármilyen tiszteletreméltó jelszavak feladásával — az ügyvédi numerus clausust, ma az ügyvédség is csak az általános gazdasági válság súlyát érezné, egyébként legfeljebb fele annyian kereshetnék meg legalább is relative biztos existenciát nyújtóan a mai kétszer annyi ügyvéd jövedelmét. Most 25 év, igen súlyos 25 év után kénytelenek az elátkozott numerus clausust mégis törvénybe iktatni, amikor a hatás már igen kétséges.

* * *

Néhány megjegyzést kell tennünk még, amit már a fentiekben érintettünk, az ügyvédi rendtartás reformja és a jegyzői magánmunkálatok megszüntetésének kapcsolatáról. Az utóbbi kérdést ennek a közlőnynek hasábjain elsősorban általános jogszolgáltatási érdekből állandóan és el nem hanyaguló — bár a hivatalos körök e kérdésben tanúsított bezárkózott passzivitása erre nem igen sarkal — úgyszólván harci energiával tartjuk napirenden. Nem szükséges tehát a két kérdés között a szoros kapcsolatot különösképpen indokolnunk s talán nem merész az az állításunk sem, hogy a jegyzői magánmunkálatok megszüntetésének kérdése az ügyvédség sorsán való segítség tekintetében nem messze marad a numerus clausus mögött. Teljesen igazoltnak látszik ennek az állításnak helyesége, ha tekintetbe vesszük, hogy a jegyzői magánmunkálatok megszüntetésének hatása az ügyvédség szempontjából is nyomban érezhető volna, míg a zárt létszám, ha az ügyvédi pálya mostani zsufoltsága mellett jótékony hatást gyakorolhat is, ez a hatás csak

hosszú idő elteltével lesz érezhető. Különösen plausibilis lesz állításunk helyessége, ha azt vesszük figyelembe, hogy Magyarországon 3000 olyan község van, ahol nincsen ügyvéd. Ezek közül legalább 1000 olyan község van, ahol egy-egy ügyvéd megfelelően elhelyezkedhetik, akár községi szervezetben, mint községi jogtanácsos, akár mint önálló ügyvéd. Ezeken kívül olyan községekben is nyerhetne jó egynéhány ügyvéd elhelyezkedést, ahol már van ügyvéd. Azok a magánmunkálatok ugyanis, amelyeket ma a községi jegyzők javarészből a községektől külön fizetett segéd munkáerőkkel végeztetnek, ha nem is mindenütt tulságosan biztos, de a mai teljesen bizonytalannál mindenestre biztosabb megélhetést nyújtanának legalább 1000 magyar ügyvédnek. Ennek a jelentős ügyvédi kontingensnek elhelyezkedése pedig nyilván nagyszámú könnyítést jelentene a magyar ügyvédség általános helyzetén is.

A két kérdés között való szoros kapcsolatot természetesen az ügyvédek is felismerték s a tervezet felett megindult széles medrű vitában igen sokszor találkoztunk ennek a jogszolgáltatás presztizsének és a jogkereső közönségnek felbecsülhetetlen kárára, meggondolatlanul kontár kezekbe adott, ügyvédi és közjegyzői munkaterületek visszaszerzésének kérdésével. Éppencsak a tervezet tanusít jobb ügyszó méltó elzárkózást e felett a nagyfontosságú kérdés felett. Csupán a kérdés fontosságának idejében való felismerésének konstataciója érdekében hivatkozunk arra, hogy az Országos Ügyvéd Szövetségnek ugyancsak a kolozsvári osztálya már az 1913. évi április 5. napján tartott üléséből részletesen indokolt felterjesztéssel élt a belügy- és igazságügyminiszterekhez a jegyzői magánmunkálatok megszüntetése tárgyában. Hisszük, hogy amikor ennek a felterjesztésnek 25-ik évfordulója elkövetkezik, — úgy látszik ez a magyar nonum prematur in annum határideje — miként a numerus claususra vonatkozó memorandummal kapcsolatosan történt, a most — állandó jogszolgáltatási defektusokat jelentve és mérhetetlen károsodásokat előidézve — jegyzői kezekben levő magánmunkálatok visszakerülnek oda, ahonnan azokat tisztán politikai okokból s így nem tulságos törvényhozási morállal könnyelműen kivették, az ügyvédi és közjegyzői hatáskörbe.

* * *

A magyar ügyvédség sorsáról való tárgyalás közben, több ízben felszínre került az ügyvéd-közjegyzőség torz gondolata. Ezáltal ismét felbukkant elsőnek s egyben hisszük immár utolsónak is,

egy napilap „Jogi Napló“ című mellékletében „Az ügyvédi kérdés megoldása!“ elég hangzatos cím alatt Gál Dezső dr. budapesti ügyvéd tollából. A cikket, amely a kérdést úgy állítja be, mintha a világ legtermészetesebb dolga volna az, hogy az ügyvéd-közjegyzőség behozatalával egycsapásra megszűnne a magyar ügyvédek súlyos válsága, körlevélként megküldték a közjegyzői kar néhány tagjának is, mert hiszen vigasztalás is van benne a közjegyzők számára, hogy a bizonyos szerény keretekben elvett ügykörökért ellenértékként kapnak a fizetési meghagyások kibocsátására vonatkozó ügykört, amelyből a körlevél szerint a közjegyzők „óriási jövedelemre tennének szert“. A nem egészen tökéletes okfejtéssel egybeállított, 8 pontra osztott körlevél végén újabb megnyugtató van a közjegyzői kar számára, mondván, hogy „javaslatom nemcsak az ügyvédek és jelöltek, hanem különösen a vidéki közjegyzők anyagi boldogulását van hivatva szolgálni.“ Ezt a közjegyzői kar mindenestre hálásan veszi tudomásul, azonban talán mégis azt véli, hogy helyesebb lesz a két foglalkozási ág kiépítéséről és anyagi megerősítéséről minden házasságkötési tervek kizárásával tárgyalni, aminthogy komoly jelentőséget az ügyvéd-közjegyzőség gondolatának sehohsem tulajdonítanak, azt akár jogszolgáltatási, akár ügyvédi, akár pedig közjegyzői nézőpontból kívánatos és helyes intézménynek nem tekintik, sőt ott is ahol volt, például Németországban az ügyvéd-közjegyzőséget a közjegyzőség egységesítésével rövid időn belül meg fogják szüntetni. Jugoszláviában — amire a körlevél szintén hivatkozik — ügyvéd közjegyzőség már szintén nincs s csak kisegítő intézményként van életben bizonyos szűk korlátok között a közjegyzői ügyvédség. Az 1930. szeptember 11-iki II/7. számú jugoszláv törvény 3. §-a szerint ugyanis „a közjegyzők fel vannak jogosítva arra, hogy a felek kívánságára magán okiratot készítsenek. Fel vannak továbbá jogosítva, hogy perenkívüli ügyekben bíróságok és egyéb hatóságok előtt mint meghatalmazottak feleket képviseljenek és beadványokat nyújtsanak be, ha ezek az ügyek, valamely általuk készített okirattal, vagy tanusítvánnyal közvetlen kapcsolatban vannak.

Polgári peres ügyekben, büntető és végrehajtási eljárásban valamint perenkívüli ügyekben is az előző bekezdésben említettek kivül közjegyzői székhelyükön csak akkor jogosultak feleket képviselni ha ott nincs legalább 2 ügyvéd s ha a törvény az illető ügyben nem írja elő a kötelező ügyvédi képviseletet.“ Minden kétely eloszlatása céljából a 9. §. kifejezetten kimondja, hogy közjegyző nem lehet

gyakorló ügyvéd és a 252. §. átmeneti intézkedésként pedig azt, hogy azok a közjegyzők, akik a közjegyzőség mellett eddig ügyvédi gyakorlatot is folytattak, miután értesítést kaptak arról hogy a 250. §. alapján újból közjegyzővé kinevezettek, 30 napon belül az illetékes bíróságnál bejelenteni tartoznak, hogy a két hivatal közül melyiket akarják megtartani ellenkező esetben a közjegyzőségről lemondottnak fognak tekinteni.

Ezek szerint tehát az európai kontinensen jelenleg ügyvéd közjegyzőség csak Németország egy részében van még, az egységesítés rövid belül való életbeléptetéséig, egyébként sehol. Amerikában nincsen európai értelemben vett közjegyzőség s ott a közjegyzői jogosítványnak és foglalkozásnak egészen alárendelt jelentősége van s az jogi foglalkozásnak egyáltalában nem minősíthető.

A fentiek alapján s arra való tekintettel, mert az ügyvéd-közjegyzőség gondolata minden vonatkozásaiban kimerítő megvitátást nyert s ennek eredményeként afölött úgy az elméleti mint a gyakorlati jogászság a — gondolatot teljesen elejtve — napirendre tért, a körlevél egyes pontjaival és sajátos okfejtéseivel szükségtelennek tartjuk foglalkozni. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a megfelelő indítványt a szerzője úgy az Országos Ügyvéd Szövetséghez, mint a budapesti kamarához benyújtotta. Az Ügyvéd szövetség nem tartotta alkalmasnak a kérdést arra, hogy azzal az ügyvédi rendtartás reformtervezetébe beilleszthetően foglalkozzék. A kamara mint önálló indítványt nem tűzte a legutóbbi közgyűlés napirendjére, hanem azt a választmányhoz utalta át, amely viszont továbbította a törvény előkészítő bizottsághoz. A szerző hasonló tárgyú 1930-ban benyújtott indítványának hasonló sorsa volt úgy, hogy a körlevélnek az az állítása, mintha ahhoz az ország egész ügyvédsége örömmel csatlakozott volna s hogy annak meghonosítása érdekében a legmesszebbmenő propagandát tartaná szükségesnek, kissé túl merész. Nem hisszük tehát, hogy ennek az eltemetett gondolatnak felvetése az aere perennius monumentum szerzésére alkalmas volna.

A kérdés magyar vonatkozásainak különben elég rövid a történeti multja. Az 1911. év október havában tartott országos jogászyűlés napirendjén szerepelt először a kérdés s afelett Márkus Dezső előadó indítványára tartalmas és nívós vita után napirendre tértek. Ebben az eredményben jelentős része volt néhai Charmant Oszkár dr. volt budapesti kir. közjegyzőnek, aki az érvek egész arzenálját sorakoztatta fel az indítvány ellen. A jogászyűlés előtt jelent meg Szécsi Ferenc dr. akkor hatvani kir. közjegyző-

nek „Önálló közjegyzőség, vagy ügyvéd-közjegyzőség“ című nagyobb tanulmánya, amely a kérdés egész lényegét kimeríti s amely az ügyvéd közjegyzőség eszméjét kellő indokoltsággal szintén teljesen szerencsétlen gondolatnak tartja. Joggal hihető volt, különösen a külföldi példákra való tekintettel is, hogy ennek az intézmény torznak gondolata a napirendről végleg lekerül. A jogos várakozás ellenére 1929-ben ismét felvetődött, sorsát azonban ekkor sem kerülte el, újból irattárra került. Ebből az alkalomból a kérdéssel az országos egyesület a Szegeden tartott vándorgyűlésén foglalkozott, ahol Holitscher Szigfrid dr. különlegesen értékes és nívós előadásban reámutatott a közjegyzőség és ügyvédség teljes összeférhetlenségére s különösen arra, hogy a közjegyzői intézmény egész lényegéből való kiforgatása az ügyvédségre semmiféle haszonnal sem járna, mert az a jövedelemtöbblet, ami az elvont közjegyzői ügykörből egy-egy ügyvédre jutna, akkor sem számottevő, ha az ügyvédségnek csak egészen csekély contingensét ruháznák fel közjegyzői jogosítvánnyal. A kitűnő előadásból szükségesnek találjuk az alábbi részlet szószerint való idézését:

„A közjegyzői intézmény szükséges volta minden kultúr államban általánosan elismert igazság és annak célravezető hasznos működése általános jogszolgáltatási érdek. Hivatását azonban a közjegyzőség csak úgy töltheti be, ha hatáskörbeli kizárólagosság illeti. Kizárólagosság mindenekelőtt, ami vitán felül áll, oly értelemben, hogy a közhitelességi ügykört csak egy különösen ennek ellátására államilag kirendelt és e célból a megfelelő értelmi, erkölcsi és anyagi garanciákkal bíró és fokozott fegyelmi és vagyoni felelősségnek alávetett testület láthatja el és ennél fogva a közjegyzői intézménynek a szabad ügyvédséggel ellentétben a zárt testületi rendszer, a korlátolt létszám és az állami kinevezés egyik leglényegesebb előfeltétele. De kizárólagosság abban az értelemben is, hogy minden olyan, bár jogszolgáltatási természetű foglalkozás a közjegyzőével együttesen gyakorolható ne legyen, melynek természete a közhitelességi ügykör jó ellátására okvetlenül megkívánt függetlenséget, pártatlanságot és befolyásolhatatlanságot veszélyeztetné és amely szükségképen mellékfoglalkozássá degradálva a közjegyzői ügyködést, az annak kifogástalanságához szükséges szakgyakorlat elsajátítását akadályozná. Éppen ezért az ügyvédségnek noha épúgy jogszolgáltatási foglalkozásnak a közjegyzőséggel való összeférhetlensége nem önkényes, vagy véletlen rendelkezés, hanem a két hivatás természetéből folyó mélyreható divergenciát kifejezésre

juttató olyan rendelkezése a törvénynek, melynek megdöntése a közjegyzőséget, mint jogszolgáltatási intézményt szervezeti jelentőségében rontaná meg. Már a mai közjegyzőségünket kezdeményező, 1870. évi első magyar jogászgyűlés mondotta ki ezért, hogy *ahhoz „hogyan az életbeléptető közjegyzői intézmény magas hivatásának megfelelően, szükséges, hogy a közjegyzői állást ne lehessen összekötni az ügyvédi állással.“*

Holitscher dr. kimerítő okfejtéséhez hozzáadni valónk alig van s csupán Rausnitz porosz ügyvéd-közjegyzőnek tehát közvetlenül érdekelt szenvedő félnek az 1907. évi német közjegyzői kongresszuson tett következő nyilatkozatát idézzük: *„Kívánatosnak tartom a közjegyzőségnek az ügyvédségtől való különválasztását, még pedig az ügyvédség érdekében. Mindegy, hogy az ügyvéd-közjegyzőség miként keletkezett. Manapság különös politikai jelentősége van a dolognak. Az ügyvéd az egyén jogainak védelmezője az állammal szemben. Neki a kormánnyal szemben szabadnak kell lennie. Nálunk a gyakorlatban a kormány az ügyvéddel szemben a megrendszabályozás nagy és fontos eszközével rendelkezik abban, hogy az ügyvédközjegyző, vagy azzá akar lenni. Ezzel a kormány a kezében tartja őt, mert amint az ügyvéd kényelmetlenné lesz és a kormánynak nem tetszik, nem csinál belőle közjegyzőt. Ez pedig nemcsak anyagi, hanem erkölcsi károsítást is jelent. Mert a közönség előtt gyanussá válik az az idősebb ügyvéd, akiből nem lett közjegyző.“*

Ezekután minden okunk meg van annak feltevésére, hogy az egész ügyvéd közjegyzőség gondolata, mint elhibázott, a gyakorlatban be nem vált, a közjegyzőséget céltalanul megbontani kívánó s az ügyvédségen segíteni nem képes gondolat most már végleg odakerül, ahova való — a papírkosárba.

* * *

Az ügyvédi rendtartás tervezettel kapcsolatosan végül egy közjegyzői vonatkozású kérdéssel kell még foglalkoznunk és pedig azzal, hogy a tervezet 52. §-a jelentősen megnehezíti azt, hogy az a közjegyzőhelyettes, aki ügyvédi pályáról jött át s a helyettesi pályáról később vissza kíván lépni az ügyvédi pályára, ezt megtehesse. Ezt a tervezet által tudatosan nyilván nem szándékolt méltánytalanságot *Gedő Árpád* dr. budapesti kir. közjegyzőhelyettes a magyarországi kir. közjegyzőhelyettesek országos egyesületéhez intézett s részletesen, helytálló érvekkel támogatott indítványban

tette szóvá, amely indítványnak alapján az országos egyesület a következő felterjesztést intézte az igazságügyminiszterhez:

„Az új ügyvédi rendtartásra vonatkozó törvénytervezet törvénnyé válása esetén előállhat az a helyzet, hogy az önhibáján kívül állás nélkül maradt kir. közjegyzőhelyettes az ügyvédi pályán nem tud elhelyezkedni, vagy pedig csak hosszú idő után tudna elhelyezkedni s így maga és családja önhibáján kívül jut nyomorba.

Köztudomásu, hogy a kir. közjegyzőhelyettesek, dacára a legmagasabb jogász képzettségüknek és példaadóan hűséges szolgálatuknak, mint jogviszonyaik tekintetében semmiképen sem védett, közfunkciókat végző magánalkalmazottak, önhibájukon kívül, főnkül elhalálozásakor, vagy egyéb körülmények folytán állás és így jövedelem nélkül maradhatnak. Eddig, ez esetben az ügyvédi pályán találhattak ideiglenes elhelyezést, ahonnan legtöbb ízben a közjegyzőhelyettesi pályára léptek s amely hivatás munkakörüknek leginkább megfelel.

Az új ügyvédi rendtartás tervezete szerint, akár az esetleges zárt létszám folytán, akár más egyéb s nem a jelentkező erkölcsi és jogász képzettségén muló okokból, megtagadhatják az ügyvédi karba való felvételüket, vagy miután a felvétel egy félét megvalósító időre is elhúzódhatik, az állás és vagyon nélkül maradt helyettes a pusztulásnak van családjával együtt kitéve. Ezért mély tisztelettel esedezünk Nagyméltóságod előtt, hogy az új ügyvédi rendtartásból reánk származható ezen joghátrányt elhárítani kegyeskedjék.

Elsősorban a rendtartás tervezete 52-ik szakasza volna kiegészítendő akként, hogy átmenetileg az életbelépéskor már bejegyezve lévő kir. közjegyzőhelyettesek, a rendtartás életbelépésének időpontjában, névjegyzékbe foglalandók azzal, hogy a névjegyzékben megnevezettek amennyiben kir. közjegyzői kamarai lajstromkivonattal igazolják, hogy ellenük fegyelmi tekintetben az ügyvédek lajstromába való felvételnek akadálya nincs s erkölcsi bizonyítvánnyal igazolják feddhetetlenségüket és igazolják mindazon feltételeket, amelyek az ügyvédektől általában megkövetelhetők, úgy kérelmükre az ügyvédek lajstromába bejegyeztessenek épen úgy, mintha az ügyvédek lajstromába már a törvény életbeléptekor fel lettek volna véve s illetve megszerezhessek mindazon előnyöket, amelyek a tervezet életbeléptekor az ügyvédi névjegyzékbe felvett ügyvédeket megilletik.

Tekintettel arra, hogy a pályán működő kir. közjegyzőhelyet-

teseknek, rajtuk kívüli okokból csupán egy része érheti el belátható időn belül azt, hogy kir. közjegyzővé neveztesék ki, bármennyire is iparkodik, sokszor igen sanyarú viszonyok között, tisztességgel ellátni hivatalát és betölteni hivatását, az idők múlása folytán számítania kell arra, hogy a helyetteskedést más hivatással, így különösen az ügyvédi hivatással és kenyérkeresettel cserélje fel, — amint az a legutóbbi időben három esetben megtörtént. Ezért azon tiszteletteljes kérelemmel fordulunk Nagyméltóságodhoz, hogy az ügyvédi rendtartásban provideálni kegyeskednék atekintetben, hogy azon kir. közjegyzőhelyettesek, akik már az ügyvédek névjegyzékébe legalább három évig be voltak jegyezve, vagy akik legalább három évet, mint kir. közjegyzőhelyettesek töltöttek el, ha közjegyzőhelyettesi minőségük hibájukon kívül megszűnik, az általuk választandó ügyvédi kamara tagjai lehessenek.“

A debreceni kamara közgyűlése.

A debreceni kir. közjegyző kamara 1935. évi rendes közgyűlését Debrecenben 1935. évi június 29. napján tartotta meg. A közgyűlést *Galánffy János* dr. felsőházi tag, kamarai elnök vezette s jelen voltak külön meghívás következtében Kovách Elek dr. volt nyiregyházi kir. közjegyző a kamara örökös tiszteletbeli elnöke, továbbá Békési Jenő dr., Büky Elbel Tibor dr., Örley Dénes dr. kamarai rendes, Csongvay Géza dr., Kovách Dénes dr. kamarai póttagok, Bognár József dr., Erdőhegyi János dr., Fitos Jenő dr., Hadházy Zsigmond dr., Imreh Dénes dr., Janka Sándor dr., Jármly Béla dr., Kesseő Géza dr., Kováts Géza dr., Lintner Sándor dr., Mándi András dr., Pazonyi Elek Imre dr., Sternberg Gyula dr., Szotyori Nagy Sándor dr., Tápay Károly dr., Velsz Elemér dr. kir. közjegyzők, vitéz László Béla dr., Megyeri László dr., Nyáli József dr., Sternberg Ernő dr., Varga Kálmán dr. kir. közjegyző helyettesek.

Galánffy János dr. elnök megnyitó beszédének elején meleg szavakkal emlékezett meg a kamara elhalt volt tagjainak Somogyi Gyulának és Grosschmid Gézának érdemeiről. Somogyi Gyula a közjegyzői pályán 50 évet töltött mint 1875. évben az első szervezőkor kinevezett közjegyző, ki állásáról 1925. évben történt lemondásáig állandóan Nyiregyházán fejtett ki általános megbecsülés mellett közjegyzői működést. Grosschmid Géza dr. rövid ideig működött a közjegyzői pályán, ahova Kassáról került, ahol ügyvédi

gyakorlatot folytatott s az ügyvédi kamarának elnöke volt. A felvidéki magyarság érdekében mint az országos keresztény szocialista párt vezére és mint szenátor értékes és a lehetőség szerint eredményes munkát fejtett ki. Politikai és társadalmi, magyar hazafias tevékenységének, bátor szókimondásának maradandó emléke s egyben nemes lelkének műveltségének dokumentuma „Kisebbségi sors“ cím alatt kiadott beszéd gyűjtemény.

Megnyitó beszéde további folyamán az elnök szeretettel üdvözölte a közgyűlésen megjelent Kovách Elek tiszteletbeli kamarai elnököt, a debreceni kamara területére ujonnan kinevezett Fitos Jenő dr. miskolci kir. közjegyzőt. Szeretettel köszöntötte továbbá ezidőszert a kamara helyettes elnökeként működő Örley Dénes dr. kamarai rendes tagot abból az alkalomból, hogy 1935. május 2-án töltötte be a közjegyzői pályán való működésének 25-ik évét. Ez a 25 év az elnöki megemlékezés szerint zajtalan csendes munkában s a napi kötelességek ernyedetlen teljesítésében telt el. Örley Dénes dr. éveken át intézte a debreceni kamara ügyeit mint titkár s az a minden közjegyzői ügyre és érdekre kiterjedő alapos és részletes jelentés, az a sok statisztikai munka, felterjesztés és átirat, amelyeket ő, mint kamarai titkár készített értékes munkásságának minden elismerésnél ékebben szóló dokumentumai.

Megemlékezett azután az elnök arról, hogy a debreceni kir. közjegyzői kamara 60 évvel ezelőtt, 1875. augusztus 15. napján tartotta első közgyűlését. A közgyűlést Sárvány Ferenc akkori debreceni kir. törvényszéki elnök hívta össze és nyitotta meg. A megalakuláskor a debreceni kamara területén 20 közjegyző működött, akik közül már senki sincs életben.

A kamara 60 éves történetének megírása érdemes munka volna s reméli, hogy ezt a feladatot a kamara valamelyik fiatalabb tagja készséggel fogja vállalni. A kamara 60 éves tevékenységéből megállapítható, hogy a közjegyzői kar milyen nagy erőfeszítéseket tett abban az irányban, hogy az intézmény önállóságát kiépítse, hatáskörét szélesbbitse, elfoglalja azt a pozíciót, amely őt a perenkívüli jogszolgáltatásban megilleti s ezzel az előzetes jogvédelemnek és jogbiztonságnak egyik legerősebb faktorává válhasson. Ettől az időtől sajnos még messze vagyunk, s ebben az irányban szomorú tapasztalatai voltak a legutóbbi felsőházi felszólalásával kapcsolatosan is, amikor meggyőződést kellett szereznie arról, hogy a jegyzői magánmunkálatok megszüntetésének kérdését a felsőházban nem nagy szimpátiával fogadták. Ebből azonban nem következik

az, hogy az ez irányban megkezdett harcot abba kell hagyni, sőt fokozottabb erővel kell azt folytatni s meg kell győzni a közvéleményt, a kormányt és a törvényhozást arról, hogy ezek a munkák a jogbiztonságra valóban veszedelmesek.* Az e tekintetben gyűjtött adatokat véleménye szerint nemcsak a kar hivatalos közlönyében kell publikálni, hanem a kamaráknak is be kell mutatni, hogy azokat az évi jelentésekkel együtt, vagy azokon kívül az igazságügyminisztériumhoz terjesszék fel, mert tudomása szerint a minisztérium az eseteket egyenként kivizsgálhatja és meggyőződést szerez afelől, hogy a panaszok valóban alaposak-e.**

A jegyzői magánmunkálatok megszüntetésén kívül erőteljes akciót kell kifejtenie a karnak abban az irányban, hogy visszaállítassák a régi jogszabály, mely szerint közjegyzővé csupán megfelelő előzetes gyakorlattal bíró egyén nevezhető ki. Ehhez még hozzáfűzi az elnöki megnyitó a közjegyzői szakvizsga letételére vonatkozó követelményt is. Súlyos méltánytalanságnak minősíti a továbbiakban, hogy azokkal szemben, akik a közjegyzőséget már eleve hivatásuknak választották, erre készültek, ezen a pályán dolgoztak már hosszú ideig és teljes gyakorlatot szereztek, a karon kívül álló személyek nyernek kinevezést s a karban hosszú ideig működött helyettesek legjobb esetben is csak kisebb közjegyzői állást nyerhetnek el s azt is csak 40—50 éves korukban. Az igazságnak és a méltányosságnak csak úgy lehet eleget tenni, valóban a hivatásának magaslatán álló közjegyzői kart csak úgy lehet teremteni, ha a régi törvényes előfeltételt, mely szerint a kinevezéshez két évi helyettesi gyakorlat kell, visszaállítjuk, sőt még meg is szigorítjuk a közjegyzői vizsga rendszeresítésével, ami mellett egyes kivételesen méltányos esetekben módot lehet nyújtani arra, hogy más jogász pályán működők is átmelessenek a közjegyzői pályára, a helyettesi gyakorlat egy részének elengedése, de a közjegyzői szakvizs-

* Véleményünk szerint ebben kérdésben legfeljebb a laikusok meggyőzéséről lehet szó. Szakemberek s ezek között hitünk szerint első sorban az igazságügyi kormányzat tökéletesen tisztában van ennek az abeszín „jogállam”-ba sem beillő jogszolgáltatási torz súlyos kártételeivel. Szerk.

** A minisztériumnak e lap közlései alapján is éppenny módjában áll a szükségesnek tartott kivizsgálásokat eszközölni, mint a kamarák felterjesztései alapján, bár aligha hisszük, hogy a jegyzői magánmunkálatok jogi értéke tekintetében további adat gyűjtésre szükség volna, legfeljebb annak dokumentálása céljából, hogy a helyzet ebben az irányban aggasztóan változatlan.

gának még ebben az esetben is feltétlen megkövetelése mellett. Nagyon fontos probléma ez, amelynek helyes megoldásától függ nagyrészt az intézmény jövője.

A közjegyzői intézmény 60-ik évfordulóján tartott közgyűlés tanácskozásait az elnöki megnyitó azzal a hő óhajtással nyitja meg, hogy ami a még 60 évvel ezelőtt kinevezett közjegyző ősök lelkében csak távoli vágy volt, váljék az ők utódai, legalább is az ifjabb nemzedék életében élő valósággá, virágozzék fel a közjegyzői intézmény és annak keretében egy erős jogi képzettségű, magas erkölcsi színvonalú, kiváló közjegyzői kar végezze az előzetes jogvédelem gyönyörű feladatát és alapozza meg ezzel a magyar jogélet igaz biztonságát.

Az állandó figyelemmel hallgatott emelkedett szellemű elnöki megnyitó után Jármly Béla dr. sátoraljaujhelyi kir. közjegyző szólalt fel s nemcsak a kamara, hanem az egész kar köszönetét tolmácsolta Galánffy János dr. kamarai elnöknek abból az alkalomból, hogy a felsőházban a kar minden égető problémájával foglalkozó nagy beszédet mondott. A helyettesi kérdésre vonatkozólag megállapítja, hogy azok helyzete tényleg egyre reménytelenebb, mert egyrészt a közjegyzők kénytelenek a gazdasági viszonyok romlása következtében a helyetteseket elbocsátani s másrészt a helyetteseknek alig van reményük a kinevezésre. Így az utánpótlás egyre nehezebbé fog válni, mert ilyen körülmények között a fiatalság a közjegyzői állást életpályának nem tekintve, azon helyettesi állást vállalni nem igen fog.

A kamara évi jelentését Kovách Dénes dr. kamarai titkár terjesztette ezután elő. A jelentés bevezető részében hódolatteljes szavakban emlékezett meg vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzóságának 15-ik évfordulójáról, folytatólag pedig arról, hogy a múlt év április 8-án volt 200-ik évfordulója annak, hogy a nemzeti szabadság ügyének legendás hőse II. Rákóczi Ferenc Rodóstóban örök álmra hunyta szemeit. Megemlékezik végül a jelentés a bevezető részben a közjegyzői rendtartás életbeléptetésének 60-ik évfordulójáról.

Örömmel állapítja meg folytatólag a jelentés, hogy a legutóbbi kormányváltás alkalmával Lázár Andor dr. az igazságügyi tárcát ismét megtartotta. Öröm ez — a jelentés szerint — a közjegyzői karra azért, mert kevés igazságügyminiszter volt, aki a kar helyzetét annyira ismerte és sorsát annyira szíven viselte volna, mint éppen Lázár Andor dr. Sajnálattal emlékezik meg a jelentés Tas-

nády Nagy Andrásnak az igazságügyminisztériumból való távozásáról. A távozó államtitkár a közjegyzői karnak szintén őszinte és igaz barátja volt s távozása a közjegyzői kar élénk sajnálkozását méltán váltja ki. Helyébe a kormányzó Antal István dr. miniszteri tanácsos, sajtófőnököt nevezte ki, akinek nagy tudása és munkakészsége a jelentés reménysége szerint a magyar igazságszolgáltatás javára szintén gyümölcsöző lesz.

A kamara területén működő közjegyzők személyében történt változásról emlékezik meg ezután a jelentés, közölvén azt, hogy az elhalt Grosschmid Géza dr. helyébe Fitos Jenő dr. közjegyző-helyettest neveztek ki. Bodroghy Ferenc abádszalóki közjegyzőt az igazságügyminiszter Kalocsára helyezvén át, az állás betöltéséig helyettesként a kamara Örley Dénes dr. kir. közjegyzőt rendelte ki. (A minden tekintetben megfelelő állástalan helyettesek nagy számára tekintettel az ilyen közjegyzői kirendeléseket semmiképen sem helyeselhetjük, amint hogy a helyettesek országos egyesülete ezt a miniszternél panasz tárgyává is tette. Szerk.) A jelentés szerint a kamara területén jelenleg 16 jelölt működik, ezek közül helyettes 10.

A kamarához az elmúlt évben 738 ügydarab érkezett, amelyeket mind elintéztek. Közgyűlést 1-et, választmányi ülést 12-öt tartottak. Panasz 18 darab érkezett, amelyből 13-at a kamara saját hatáskörében intézett el és pedig 11-et megszüntetéssel, a fegyelmi bírósághoz áttettek 5 panaszt. Ezek közül 2 ügyben a fegyelmi bíróság az eljárást mellőzte, 2 ügyben megszüntette, 1 ügyben felmentő ítéletet hozott.

Az 1934. év ügyforgalmi adatait a jelentés a megelőző 1933. év, valamint a háborút közvetlenül megelőző 1913. s azt követő 1923. évek kimutatásainak adataival egybevetve a következő eredményt állapítja meg:

Bevezetések száma	1913.	1923.	1933.	1934.
1. közjegyző állások száma	41	36	40	40
2. ügykönyv	17256	11936	7387	8037
3. óváskönyv	71708	1829	13060	8984
4. Kjö. lajstrom hagyaték	13637	12610	24124	22404
5. birói megbízások könyve	1086	35	26	15
6. másolatok és könyvkivonatok hitelesítési könyve	5546	12804	4353	4342
7. fordítások könyve	54	506	185	193
8. magánbeadványok könyve	4812	3145	1752	1926
9. összesen	114099	42465	50887	45901

Az összes bevezetések számát tekintve tehát az 1913. és 1934. évek közt a csökkenés 68198 darab, vagyis 59·7 %, az 1933. és 1934. évek közt a csökkenés 5986 darab, vagyis 9·8 %.

Megvizsgálván már most az előző összeállítás egyes tételait, megállapítja a jelentés, hogy az 1933. és 1934. évek közt emelkedés mutatkozik:

1. az ügykönyvben	650 darab, vagyis	8·8 %
2. fordítások könyvében	8 „ „	4·3 %
3. magánbeadványok könyvében	174 „ „	9·9 %

csökkenés mutatkozik ezzel szemben

1. óváskönyvben	4076 darab, vagyis	31·2 %
2. Kjö. lajstromban	1720 „ „	7·1 %
3. birói megbízásokban	9 „ „	34·6 %
4. másolat hitelesítésekben	11 „ „	0·2 %

Az 1933. évben 11196, 1934. évben pedig 11103 hagyatéki ügyekben indult meg az eljárás, a csökkenés tehát 93 darab, vagyis 0·8 %. A Kjö. lajstromba való bevezetések 1934. évi összege 22404 s így a bevezetett halálesetfelvételek 50·4 %-ában indult meg csupán az örökösödési eljárás, a többi halálesetfelvételekkel kapcsolatos mindennemű teendőket a közjegyzők díjtalanul végezték, sőt még a készkiadásokat is maguk viselték.

Az ügykönyvi bevezetések 650 darab, vagyis 8·8 % emelkedést tüntetnek fel s mert az 1933. évi 3780 érdemleges okirattal szemben 1934. évben 4254 okirat volt az érdemleges okiratoknál az emelkedés 474 darab, vagyis 12·5 %.

A debreceni kamara ügyforgalmi adatait a többi kamarák ügyforgalmi adataival egybevetve, az egész ország közjegyzői ügyforgalma a következő:

	I. Ügykönyv.			
	1933.	1934.	emelk.	%
Budapest	28059	29582	1523	5·4
Debrecen	7387	8037	650	8·8
Pécs	5048	5649	601	11·9
Szeged	4429	4824	395	8·9
Szombathely	2971	3004	33	1·1
összesen:	47894	51096	3202	6·6

II. Érdemleges ügyekben.

	1933.	1934.	emelk.	%
Budapest	7483	7887	404	5.3
Debrecen	3780	4254	474	12.5
Pécs	2950	3213	263	8.9
Szeged	2048	2152	104	5.0
Szombathely	1360	1378	18	1.3
összesen :	17621	18884	1263	7.1

III. Óváskönyv.

	1933.	1934.	emelk.	%
Budapest	29149	21382	7767	26.6
Debrecen	13060	8984	4076	31.2
Pécs	9279	6280	2999	32.3
Szeged	2265	1478	787	34.7
Szombathely	3772	2537	1235	32.7
összesen :	57525	40661	16864	29.3

IV. Megindult örökösödési eljárások.

	1933.	1934.	+ emelk.	- csökk. %
Budapest	14069	13772	-297	- 2.1
Debrecen	11196	11103	- 93	- 0.8
Pécs	8886	8908	+ 22	+ 0.2
Szeged	4994	5086	+ 92	+ 1.8
Szombathely	5392	5262	-130	- 2.4
összesen :	44537	44131	-406	- 0.9

V. Birói megbízások.

	1933.	1934.	+ emelk.	- csökk. %
Budapest	758	794	+ 36	+ 4.7
Debrecen	26	17	- 9	-34.6
Pécs	28	20	- 8	-28.5
Szeged	25	63	+ 38	+15.2
Szombathely	12	21	+ 9	+75
összesen :	849	915	+ 66	+ 7.7

VI. Másolatok és könyvkivonatok hitelesítése.

	1933.	1934.	+ emelk.	- csökk. %
Budapest	21999	19889	2110	9.5
Debrecen	4353	4342	11	0.2
Pécs	3652	3196	456	12.4
Szeged	2452	2430	22	0.8
Szombathely	2473	2418	55	2.2
összesen :	34929	32275	2654	7.5

VII. Fordítások hitelesítése.

	1933.	1934.	+ emelk.	- csökk. %
Budapest	876	806	- 70	- 7.9
Debrecen	185	193	+ 8	+ 4.3
Pécs	111	117	+ 6	+ 5.4
Szeged	163	182	+ 19	+11.6
Szombathely	126	135	+ 9	+ 7.1
összesen :	1461	1433	- 28	- 1.9

VIII. Magánmegbízások.

	1933.	1934.	+ emelk.	- csökk. %
Budapest	2711	2762	+ 51	+ 1.8
Debrecen	1752	1926	+174	+ 9.9
Pécs	1164	1242	+ 78	+ 6.7
Szeged	951	942	- 9	- 0.9
Szombathely	475	505	+ 30	+ 6.3
összesen :	7053	7377	+324	- 4.5

A jelentés szerint a 11103, örökösödési ügy közül 1806, tehát 16.2 % volt ingyenes. Különélési tanusítvány 1933. évben volt 853, 1934-ben 928. Ebből ingyenes 734, illetve, illetve 794. 1934-ben tehát a tanusítványok 85.5 %-a volt ingyenes.

Az elmúlt év folyamán a debreceni kamara az örökösödési ügyekben megállapított tárgyalási díjakról vezetett jegyzékek közlése, az örökösödési eljárásokról szóló rendelet kiegészítése, a közjegyzőhelyettesi gyakorlati vizsga rendszeresítése, az 5100/1931. M. E. számú rendelet 61. §-ának enyhítése, a miskolci 3-ik közjegyzői állás megszüntetése, a váltóóvások aránylagos megosztása, a különélési tanusítványok díjainak megállapítása tárgyában intézett felterjesztést az igazságügyminiszterhez.

A jelentés a következőkben a társ kamarák évi jelentéseinek fontosabb adatait ismerteti, majd hangsúlyozottan megállapítja, hogy a közjegyzői rendtartás általános reformját a közeljövő jogalkotás egyik fontos teendőjének tartja. Nem novelláris módosítást, hanem gyökeres reformot kíván, mert csak ez alkalmas arra, hogy a rendtartás elavult rendelkezéseit a haladó élet követelményeihez idomítsa. A rendtartás reformjával kapcsolatosan különösen fontosnak tartja a jelentés a szervezeti kérdéseket, a kinevezési rendszer reformját, a kötelező helyettesi gyakorlatot, a gyakorlati vizsgát és a közjegyzői kényszer alá eső ügyletek kiterjesztését.

Megemlékezik végül a jelentés arról, hogy a közjegyzői díjak hátraléka egyre növekszik s az előnyös kielégítési jog hiányában még a jelzálogjoggal biztosított díjkövetelések javarésze is elvész.

A jelentéshez Békési Jenő dr. és Pazonyi Elek Imre dr. kir. közjegyzők szólaltak fel s ezekután a felszólalások után a közgyűlés a jelentés gondos egybeállításáért a titkárnak köszönetet szavazott s a jelentést változatlanul elfogadta.

A kamara 1934. évi pénztári jelentését *Galánffy János dr.* elnök terjesztette elő. Eszerint 1934. évben bevétel volt összesen 3065 P 46 f., kiadás 2759 P 36 f., az 1935. évbe átvittek tehát 306 P 10 f. különbözeti összeget. Ugyancsak az elnök terjesztette elő az 1935. évi költségelőirányzatot, és a vagyonkimutatást. Ezekután az előterjesztések után az elnök indítványt tett arra vonatkozólag, hogy a kamara az 1935. évi tagsági illetményt 55 pengőben állapítsa meg s mondja ki azt is, hogy a közlöny fenntartására szolgáló országos egyleti évi 30 pengő tagdíjat is kamarai illetménynek tekinti és így összesen évi 85 pengő tagdíjat kell a kamara tagjainak fizetniök. A közgyűlés ezeket az elnöki előterjesztéseket is egyhangúlag elfogadta.

A közgyűlési tárgysorozat utolsó pontjaként a választásokat ejtették meg, melynek eredményeként elnök lett *Galánffy János dr.*, kamarai rendes tagok *Békési Jenő dr.*, *Büky Elbel Tibor dr.*, *Örley Dénes dr.* és *Ujvárossy Lajos dr.*, póttagok: *Csongvay Géza dr.*, *Kovách Dénes dr.*, a számvizsgáló bizottság tagjai lettek: *Imreh Dénes dr.*, *Schreiber Miklós dr.* és *Velsz Elemér dr.*

A választás eredményének kihirdetése után *Galánffy János dr.* elnök a maga az újonnan megválasztottak nevében a közgyűlés bizalmát megköszönve, a közgyűlést berekesztette.

Közlemények.

Az első kir. közjegyzők utolsója.

A labancverő nagy magyar fejedelem nyugvóhelye mellett, az ezeréves hazától ideiglenesen elrabolt kassai dóm, a magyarországi szent Erzsébetről nevezett székesegyház több mint öt évszázad viharait átélte ódon tornyában egy emberi élet elmulását hirdeti a lélekharang. Ennek a magyar harangnak kongása ezúttal a magyar közjegyzői kar történelmi jelentőségű gyászának tolmácsa. A magyar közjegyzői intézmény, illetve az 1874. évi XXXV. törvénycikk életbelépésekor kinevezett magyar közjegyzők utolsója *S z m r e c s á n y i L á s z l ó* volt kassai kir. közjegyző dőlt ki az élők sorából. A

magyar jogszolgáltatás keretébe több kevesebb szerencsével beiktatott intézmény kezdő működésének utolsó, életben volt tanujára borult a brutális erőszakkal ideiglenesen csehszlovákká átminősített magyar föld röge. A kuruc emlékektől átítatott Sáros vármegye kis falujának, Sárosdaróc községnek csendes temetőjében, ahová az első magyar közjegyzők utolsójának haló porait elhelyezték, erős hitünk szerint nem sokáig kell nyugtalan lelki álmodozásban várakoznia a patriarchai kort elért magyar királyi közjegyzőnek, amíg utolsó pihenő helye, a csendes napsugaras kis sárosi falu, valamint negyvenegy éves működésének helye, Kassa magyar szabad királyi város ismét visszakerül az ezeréves magyar imperium alá s a most elköltözött magyar közjegyző valamelyik unokája a kassai magyar királyi közjegyzői kamara néhány évtizedig betöltetlen elnöki székét a magyar igazságügyminisztertől kinevezett felvidéki magyar közjegyzők bizalmából ismét átveheti . . .

Szmrecsányi László volt kassai kir. közjegyző halálozott el Kassán ez évi augusztus hó 8. napján 97 éves korában. Temetése Sárosdarócon a felvidéki magyarság impozáns részvéte mellett folyt le, s magyar párt nevében a sírnál meglehangú búcsúztatót *Schell Gyula* mondott. *Szmrecsányi Lászlót* a magyar közjegyzői rendtartás életbelépésével egyidejűleg nevezték ki kir. közjegyzővé Kassára s a kassai kamarának 1875. szeptember 9. napján megtartott alakuló közgyűlésen mindjárt elnökké választották meg. Az elnöki tisztséget 41 éven keresztül viselte s arról közjegyzői állásával egyidejűleg 1915. május 25. napján mondott le. Mint közjegyző 41 évi működése alatt példát mutató tevékenységet fejtett ki s mint kamarai elnök minden közjegyzői közérdekű kérdésnek lelkes támogatója és sok esetben kezdeményezője volt. A közjegyzői pályán szerzett érdemei elismerésül 1916-ban udvari tanácsosi címet kapott. A kassai kamara ügyeit négy évtizeden át példás pontossággal vezette úgy, hogy ez a kamara súlyban és tekintélyben az ország közjegyzői kamarái sorában az elsők közé emelkedett. Különösen nagyfontosságú, aktualitásában két évtized óta alig vesztett nyilatkozatot tett a kamara 1908. december 13. napján tartott rendes közgyűlésén, melynek elnöki megnyitójában többek közt a következőket mondta: „A közjegyzői kar megszokta ugyan már azt, hogy a megüresedett állások betöltésénél vajmi ritkán vétetik figyelembe az igazi érdem s még ritkábban a karnak és a közszolgá-

latnak érdeke, megszokta azt, hogy különösen a nagyobb jövedelemmel bíró állások más téren szerzett kétes érdemek jutalmazásául adományoztatnak. Amidőn az élet és fejlődésképes intézményünk létét fenyegeti a most követett irány, amidőn a hatalom érdekei háttérbe szorítják az igazságügy magas érdekeit, amidőn a kar teljesen elhanyagolva önerejére van utalva; elérkezettnek látom az időt arra itt a közgyűlés előtt, mint a kamara elnöke felemeljem intő és tiltakozó szavamat azon hatalmi túltengés ellen, amely az intézmény tekintélyét aláássa s annak életszerveit elsorvasztja. Óvást emelek ez ellen az irányzat ellen, nem törődve annak következményeivel, valamint azzal sem, hogy szavamnak lesz-e kellő súlya, vagy sem, mert ezt követeli a mélyen megsértett közérzet, ezt követeli az intézmény tekintélye és érdeke és ezzel tartozunk, úgy érzem sajátmagunknak is.

Szmrecsányi Lászlót a kassai kamara 1916. június 25. napján tartott rendes közgyűlésén búcsúztatták. Az elnöki búcsúirat felolvasása után Kovaliczky Elek dr. akkori elnökhelyettes, később Szmrecsányi utóda az elnöki székben, méltatta Szmrecsányi Lászlónak 41 éves kamarai elnöki működése alatt szerzett komoly értékű, kimagasló érdemeit. „Amely intézmény élén négy évtizedet meghaladó időn keresztül ugyanazon egyén áll, mondotta Kovaliczky dr., lehetetlen, hogy ez az egyéniség tartós nyomokat ne hagyjon magán az intézményen is. Konstantálnom kell, hogy elnökünk a közjegyzői intézmény lelkes uttörője és fejlesztője volt. Bölcs vezetése alatt a kamara az ország összes kamarái között előkelő helyet vivott ki magának. Konstantálnom kell továbbá azt is, hogy mint a kartársi érdekek és az összetartás igaz nagy barátja és szószólója, a kamarai közügyekben a kamarai felügyeleti és fegyelmi jogkörben a szigorú méltányosság és a humanizmus szempontjaival igyekezett összhangzásba hozni. Elévülhetetlen érdemei közé sorolhatók végül, hogy a kamara beléletében a megállapodásra jutott elvi álláspontokhoz következetesen ragaszkodva, az ügyvitelnek a személyi tekintetek felül emelkedő és elvi alapokon nyugvó folytonosságát biztosította. Az intézmény meleg szeretete, a kamarai ügyeknek lelkiismeretes és pártatlan vezetése 41 hosszú éven át mindig az ő személye felé összpontosították a kartársak bizalmát.”

A magyar közjegyzői kar az elsők között kinevezett magyar kir. közjegyzők utolsójának elhalálzásáról fájdalmas érzésekkel vesztudomást s megilletődött lélekkel teszi megemlékezése koszorúját a majdnem egy évszázadot megért, nemesveretű, puritán gondolkodású kartársa sárosdaróci sírhalmára.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Kiss Elemér dr. nagykanizsai kir. közjegyzőhelyettes az Ónody Gábor dr. áthelyezésével megüresedett pécsváradi, vitéz Uray László dr. budapesti kir. közjegyző helyettes a Rottenberg Márton dr. elhalálzásával megüresedett kapuvári, Szabó Áron dr. abádszalóki ügyvédet pedig a vitéz Bodroghy Ferenc dr. áthelyezésével megüresedett abádszalóki állásra kir. közjegyzőkké nevezte ki. Az első helyen említett két kinevezés az egész közjegyzői karban általános megnyugvást és örömet keltett, mert a méltányosság és igazságosság követelményeinek megfelelően a leghosszabb idő óta működő két valóban érdemes helyettes nyert ezáltal közjegyzői elhelyezkedést. Tekintettel a még szintén hosszú idő óta működő igen értékes helyettesek nagy számára, könnyen el tudtuk volna képzelni a legutóbb említett állásra vonatkozó kinevezéssel kapcsolatban is olyan általános megnyugvást keltő más megoldást. Ennek ellenére is azonban jóleső érzéssel állapíthatjuk meg, hogy ezek a legutóbbi kinevezések s ezekben a kar és a helyettesek érdekeinek megértő figyelembe vétele az igazságügyi kormányzat vezetője iránt a kar egyébként is nagyfokú rokonszenvét jelentősen emelték.

Kitüntetés. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére Nemes József dr. bonyhádi kir. közjegyzőnek a közhasznú érdemes tevékenysége elismeréséül a m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta.

Halálozás. Rottenberg Márton dr. kapuvári kir. közjegyző Budapesten ez évi július 30-án elhalálozott. Ugyanitt a farkasréti temetőben temették el augusztus 1-én nagy részvét mellett. 1908-ban, mint ügyvédet nevezték ki Lugosra, ahonnan, mint menekült közjegyzőt 1921-ben helyezték át Kapuvárra, ahol kartársai és a jogkereső közönség megbecsülésétől övezve működött most bekövetkezett haláláig. Közjegyzői közérdekű kérdésekre vonatkozó néhány okos megjegyzésével e közlöny hasábjait is felkereste. Becsületes közjegyzői munkásságának emlékét a kar kegyelettel fogja megőrizni.

A kamarák közleményei. A budapesti kir. közjegyzői kamara rendes havi társasvacsoráját a szokott időben, minden hónap második keddjén október havától kezdve az Országos Kaszinó földszinti különtermében fogja megtartani. Az október havi társasvacsora tehát a fenti helyen október hó 8. napján lesz.

A debreceni kir. közjegyzői kamara 391/1935. számú végzésével Budaházy Gusztáv dr. hajduböszörményi lakost ez évi július

hó 1-től kezdődő hatállyal Ujvárossy Lajos dr. hajduböszörményi kir. közjegyzőnél, az 533/1935. számú végzéssel Kulcsár Pál Ödön dr. nyirbátori lakost Buday Gyula dr. nyirbátori kir. közjegyzőnél ez év szeptember hó 16. napjától kezdődő hatállyal az 541/1935. számú végzéssel Hordházy Béla dr. debreceni lakost ez év szeptember 21. napjától kezdődő hatállyal Hadházy Zsigmond dr. debreceni kir. közjegyzőnél a közjegyzőjelöltek névjegyzékébe bejegyezte.

Szilléry Péter dr. előadása. Az országos katolikus nagygyűlés keretében szeptember 30-án volt a budapesti Vigadóban az Actio Catholica szakosztályainak egyesített gyűlése, amelyen a többek között értékes előadást tartott Szilléry Péter dr. pécsi kir. közjegyző.

A Közjegyzői Nyugdíjintézet bérházának építkezése minden zökkenő nélkül befejeztetett és az intéző bizottság a házat a helyszínén folyó évi június 28. napján tartott ülésében átvette, a hatóság pedig a lakhatási engedélyt minden kifogás, illetve minden kikötés nélkül megadta.

Az intéző bizottság indítva érezte magát, hogy Gregersen Hugó műépítésznek az építkezés gyors, sima és rendes lebonyolításáért, valamint Kiss Tibor műegyetemi adjunctus műépítésznek, az Intézet részéről felkért ellenőrző szakértőnek lelkiismeretes ténykedéséért elismerését és köszönetét nyilvánítsa.

A bérház, úgy amint az áll telekkel, illetékekkel, engedélydíjakkal stb. az előirányzott 200.000.— pengőbe került, túllépés nem történt.

A ház a fennálló törvényes rendelkezések szerint 15 évig teljes, a következő 10 éven át 75 % adómentességet élvez.

A teljes 200.000.— pengő kifizettetett, a jótállási időre a szokásos garanciáról gondoskodás történt.

A bérházban valamennyi lakás és üzlethelyiség bére van adva.

Az évi bruttó bérjövdelem	18.650.— pengő
ebből leszámítandó a közszolgáltatásokra, vízdíj, világítás, biztosítási díj, stb.-re előirányoztatni szokott 12 %	2.238.— „

tisztán marad: 16.412.— pengő

ami — szemben a Közlöny 1934. évi decemberi számában irt cikkben előirányzott 7,5 % kamatozással — a befektetett 200,000 pengő tőke évi 8,2 % kamatozásának felel meg.

A fentebb kimutatott bérösszegeken felül az egyes bérlők az üzlet, illetve lakbérek 25 % -át fizetik központi fűtés és egész évi melegvízszolgáltatás ellenértéke címén, mely címen szedett összegek a fűtéssel és a melegvízszolgáltatással járó kiadásokat bőségesen fedezik.

A Közmunka Tanács — bár a ház a Horthy Miklós-körtér délnyugati sectorán áll — nyilván az előtte elterülő parktól elválasztó útra tekintettel, a házunkat magába fogláló házsört utcának minősítette és ezt a „utcat“ Irinyi János-utcának nevezte el; bérházunk így XI., Irinyi János-utca 3. szám alatt fekszik. *F. L. dr.*

A telepített váltókra vonatkozó óvás. A váltó törvény 48. §-a értelmében a telepített váltókat a telepesnél, vagy ha ilyen megnevezve nincs, magánál az intézvényezettelnél és pedig a telep helyén kell fizetés végett bemutatni. Ugyanott veendő fel az óvás is, ha a fizetés nem teljesített. Az eddigi gyakorlat szerint, amit különben a vonatkozó elmélet is támogatott (l. pl. Nagy Ferenc Magyar váltójog IV. 165. oldal) a váltókon sűrűn szereplő ez a megjelölés fizetendő pl. Budapesten a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Központjánál nemcsak telepítést, hanem telepes megjelölést is magában foglalt s ilyen esetekben az óvást a telep helyén a megjelölt pénzügyintézettel mint felperessel s nem az intézvényezettelnél szemben kellett felvenni. Ez volt az álláspontja eddig a bíróságoknak is. Most a kir. Kuria 5355/1934. számú ítéletében azt az álláspontot foglalta el, hogy az ilyen megjelölések csupán a fizetési hely pontosabb körülírását célozzák, azonban telepes megnevezésének nem tekinthetők, ekként tehát az óvást az intézvényezettelnél s nem a megjelölt pénzügyintézettel szemben kell a telep helyén felvenni — legalább is addig, amíg a birói gyakorlat a régi állásponthoz vissza nem tér. Természetes, ha a megjelölés szövegében az van, hogy fizetendő X. pénzügyintézet által, már az új birói álláspont szerint is kétségtelenül telepes van megjelölve s így az óvás ezzel szemben veendő fel.

Hagyatéki díjkérdések. A 6800/1935. I. M. számú rendelet 10. §. 2-ik bekezdésében foglaltakra való tekintettel vitás volt az, hogy ha örökhagyó után egy gyermek és férj maradt, az örökösödési bizonyítvánnyal kapcsolatos költségek címén a kir. közjegyzőt a díjatalány 50 vagy 80 % -a illeti-e meg. A hivatkozott díjrendelet ugyanis mint érdekelt félről, a férjről kifejezetten nem, csupán a haszonélvező özvegyről tesz említést. A budapesti I-III. ker. kir. járásbiróság a kir. közjegyzőnek, a férjet és a gyermeket két érdekelt félnek tekintvén, díjatalány 80 % -át állapította meg. A vonat-

kozó végzés ellen az örökös felfolyamodással élt s e felfolyamodás következtében a budapesti kir. törvényszék mint felfolyamodási bíróság 21. Pf. 5552/1935/VI. számú végzésében a következő megállapításokat eszközölte:

„Mindenekelőtt előrebocsátja a kir. törvényszék, miszerint nyilván téves a felfolyamodásban kifejezésre juttatott azon álláspont, hogy adott esetben az örökösödési eljárásban csak egy érdekelt szerepelt és ezért a 6800/1935. I. M. rendelet 10. szakaszának 2-ik bekezdése értelmében az örökösödési bizonyítvány tárgyában végzett eljárásért a kir. közjegyzőt az ugyanezen rendelet 1. szakaszában meghatározott díjátalány 50%-a és nem 80%-a illeti meg.

A nem vitás és az iratokból is megállapítható tényállás szerint jelen örökösödési ügyben két érdekelt szerepelt, vagyis örökhagyó leánya, valamint örökhagyó férje. Az a körülmény egymagában, hogy a férj a hagyatékkal szemben igényt nem támasztott, nem változtat azon a tényen, hogy nevezett, mint az örökhagyó férje érdekeltiséggel birt, mert hiszen különböző igényeket támaszthatott volna a hagyatékkal szemben és az örökösödési bizonyítvány is csak annak következtében volt kiadható, hogy a férj a hagyatékkal szemben támasztható mindennemű igényéről kifejezetten lemondott. A férj tehát a hagyatéki eljárásban részt vett, miért is a 6800/1935. I. M. számú rendelet 10. szakaszának 1. bekezdésében foglaltak szempontjából feltétlenül érdekeltnek tekintendő. Ezért a kir. közjegyző jogos igényt tarthat arra, hogy az örökösödési bizonyítvány tárgyában végzett eljárásért díj és költség — tekintettel arra, hogy több érdekelt van — az ugyanezen rendelet 1. szakaszában meghatározott díjátalány 80%-ában állapíttassék meg.“

A budapesti törvényszék, mint felfolyamodási bíróság álláspontja szerint tehát *az örökösödési bizonyítvány kiadása iránt indított eljárásban a férj és a gyermek két érdekelt félnek tekintendő s ilyen esetekben a díjátalány 80%-a illeti meg a kir. közjegyzőt.* —

A pestvidéki kir. törvényszék, mint polgári felfolyamodási bíróság Pkf. I. 6618/3/1935. számú végzésével a kir. közjegyzőnek a végrendelet kihirdetési költség megállapítását megtagadó végzés ellen beadott felfolyamodását a következő indokolással utasította el:

„A 6800/1935. I. M. számú rendelet 3. §-a értelmében a kir. közjegyző a díjátalányért a végrendelet kihirdetését is köteles végezni. A hivatkozott rendelet 9. §-ának rendelkezése szerint pedig, amennyiben a díjátalányért végzett tevékenység több kir. közjegyző között oszlana meg, úgy a díjátalányt a bíróság fogja a kir. közjegyzők között végzett munkájuk arányában megosztani. Ezeknek a rendelkezéseknek az egybevetett értelméből nyilvánvaló, hogy 6800/1935. I. M. számú rendelet 3. §-a a 60600/1926. I. M. számú rendelet 11. §-ának 18. pontjában foglalt azt a rendelkezést, hogy a kir. közjegyző a végrendelet kihirdetéséért, a másolatok írás és hitelesítési díján felül az időszerinti munkadíjat is felszámíthatja, hatályon kívül helyezte. Így a végrendelet kihirdetését eszközölő kir. közjegyző ezen ténykedéséért a külön díjazást még abban az esetben sem igényelheti, ha a hagyatékot nem is ő tárgyalja, hanem csupán a hagyatékot tárgyaló kir. közjegyző részére megállapí-

tott díjátalányból tarthat igényt az általa végzett munka arányában. Ily irányú kérelmet azonban a felfolyamodó nem terjesztett elő, de egyébként is egy ily irányú kérelem elbírálása elsősorban a hagyatéki bíróság hatáskörébe tartozik.“

Abban igaza van a kir. törvényszéknek, hogy a 6800/1935. I. M. rendelet 3. §-a szerint a kir. közjegyzők a díjátalányért a végrendelet kihirdetését is kötelesek elvégezni. A dolog természete szerint azonban, csakis abban az esetben, *ha a végrendeletet kihirdetett közjegyző a hagyaték tárgyalására is illetékes.* Ha a hagyaték tárgyalását más kir. közjegyző végzi, a 60600/1926. I. M. rendelet 11. §-a 18. pontjának érvényben maradt rendelkezése szerint a kihirdető kir. közjegyző a végrendelet kihirdetésért, a másolati és hitelesítési írásdíjakon kívül az időszerinti munkadíjak s egyébként ugyanazon rendelet 21. §-a alapján a viteldíjat is felszámíthatja. A 6800/1935. I. M. rendelet 9. §-ára való utalás helyt nem álló, mert ez a jogszabály arról szól, ha a folytatólagos, vagy póttárgyalást más kir. közjegyző tartja, mint az alaptárgyalást. Ezt a jogszabályt kiterjesztően magyarázni akkor sem lehet, ha a magyarázat egyébként észszerű volna. Hasonlóképpen hibás a kir. törvényszék az az állítása, mintha a 6800/1935. I. M. rendelet 3. §-a a 60600/1926. I. M. rendelet 11. §. 18. pontjának rendelkezését hatályon kívül helyezte volna. Az előbb hivatkozott rendelet 17. §-a kifejezetten kimondja, hogy az utóbb hivatkozott rendeletnek 24-29. §-ait helyezi hatályon kívül, ha tehát más rendelkezéseket is hatályon kívül kívánt volna helyezni az új rendelet, ezt kifejezetten megtette volna. Mindezekről eltekintve, a kérdésről a 6800/1935. I. M. rendelet kiadását megelőzően tartott igazságügyminiszeri ankéten szó volt s ezen az értekezleten kifejezetten kialakult az az álláspont, hogy *a végrendelet kihirdetéséért a kir. közjegyzők abban az esetben, ha a hagyatékot nem ők tárgyalják, az eddigi jogszabályoknak megfelelő díjakat jogszerűen felszámíthatják,* amint hogy ez az általános gyakorlatnak meg is felel. A pestvidéki kir. törvényszék fentiekben ismertetett, eléggé erőszakolt és helyt nem álló indokolású végzése a felügyeleti intézkedést teljes joggal igényelheti.

Jegyzői magánmunkálatok galériája. Az alábbiakban folytatólag átadjuk a szaknyilvánosságnak a jegyzői magánmunkálatok egy remekbeszabott példányát:

„Nyilatkozat. Alulírott Scheffcsik Gergely szászhalombattai lakos ezennel kinyilatkoztatom, hogy Szászhalombattán 1930. év március hó 26-án kelt „Adásvevési szerződés“ alapján a szászha-

lombattai 85. sz. telekkönyvi betétben 219. hrszámú belsőségi ingatlanomból reám eső illetőségből halálom után úgy a tölem leszármazó törvényes gyermekeim, mint pedig feleségemnek Szászhalombattán 1909. évi szeptember hó 29. napján született Dubec Mihály nevű gyermeke egyenlő arányban örököljön s beleegyezésem adom ahhoz, hogy ezen kikötményi jog minden további megkérdezésem nélkül a fenti ingatlanra bekebeleztessek. Ezen nyilatkozat felolvasás után helybenhagyva lezárattott és aláíratott. Kelet, aláírások, tanuk.“

Ezzel a „nyilatkozat“-tal kapcsolatosan különösen figyelmébe ajánljuk magánjogi kodifikatorainknak a halálesetre szóló intézkedés teljesen leegyszerűsített „alakiságait“ és az újonnan kreált „kikötményi jogot“. Ez a remekmű is ékesen szóló dokumentum amellett, hogy valóban igaza volt a felsőház 1935. június hó 19. napján tartott ülésén a jogi kérdésekben különösen alaposan tájékozott közbeszóló felsőházi tagnak, hogy a jegyzők az okiratokat „jobban és olcsóbban csinálják, mint a kvalifikált ügyvédek, vagy közjegyzők“. Az ilyen okirat valóban méreg drága még akkor is, ha azt teljesen díjtalanul követték el.

Az özvegyi és egyéb személyhez kötött jogok törlésének újabb szabályozása. A 44987/1892. I. M. rendelet 5. §. szerint elővásárlási, visszavásárlási s más bizonyos személy élettartamához, vagy meghatározott időtartamhoz kötött jogok törlését kérheti a bejegyzés által terhelt fél, ha a jogosított személy elhalálását anyakönyvi kivonattal, vagy birói ítélettel igazolja, illetve ha a határozott időtartam lejárt. A 6. §. szerint pedig a bejegyzett özvegyi jog, hasznélvezeti kikötmény vagy életjáradék törlését a bejegyzéssel terhelt fél az 5. §. értelmében kérhette, ha igazolta, hogy az a személy, akinek élettartamához a jog kötve van, meghalt, vagy holtánnyilvánított s az elhalálzás napjától, határozott időtartam esetén annak lejárt napjától *három* év eltelt, hacsak a jogra vonatkozólag per s az ingatlanra nézve pedig árverés feljegyezve nincs. Ezt a rendeletet az igazságügyminiszter most kibocsátott 21712/1935. I. M. számú rendeletével az alábbiak szerint módosította :

„Az 1889. XXXVIII. t. c. 35. §-ának 2. bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a 44987/1892. I. M. számú rendelet 6. §-át akként módosítom, hogy a telekkönyvbe bejegyzett özvegyi jognak, hasznélvezetnek, kikötménynek vagy életjáradéknak a telekkönyvből való kitörlését a bejegyzés által terhelt fél a telekkönyvi hatóságnál

az idézett rendelet 6. §-ában említett feltételek mellett, ha a jog a jogosított élettartamához volt kötve, e személy elhalálzás napjától, holtánnyilvánítása esetében az ítéletben megjelölt vélelmezett elhalálzás naptól, időtartamhoz kötött jog esetében pedig annak lejárt napjától számított *egy év* elteltével kérheti.

Ez a rendelet kihirdetésének napján, 1935. aug. 29-én lép életbe s azt akkor is alkalmazni kell, ha a haláleset a holtánnyilvánítás, illetőleg a határidő lejárt napján a jelen rendelet életbelépésének napja előtt következett be.“

Az előzetes bizonyítás költségei. Ha a bíróság az 1930. XXXIV. t. c. 21. §-a alapján az előzetes bizonyítás fogantatását közjegyzőre bízta, a költségeket a bekért előlegből utalja ki, ha pedig az előzetes bizonyítást szegényjogon kérték, az újabb gyakorlat szerint a költségeket a bíróság az iroda általányból utalja ki. A budapesti központi kir. járásbiróság Pk. I. 582376/8/1935. számú végzésével az előzetes bizonyítás fogantatását közjegyzőre bízta azzal, „*hogy a megbízásnak csak abban az esetben tegyen eleget, amennyiben díjait az iroda általányból nem kívánja kiutaltatni ellenesetben az iratokat haladéktalanul terjessze vissza*“. Ez a fiskális érdekeket lelkiismeretesen tekintő takarékoság minden dicsőretre méltó, az ilyen alternatív birói megbízások azonban a birói intézkedésektől várt szabatos határozottsággal nem éppen összeegyeztethetők.

A telekkönyvi szemlék másolási díja. Egészen különleges álláspontot foglal el ebben a kérdésben az alábbi végzés :

„A szentendrei kir. járásbiróság, mint tkvi hatóságtól. 7143/1935. tk. szám. „N. N. hagyatéka ügyében hivatkozással a 258/1935. kjó. számra, értesíti a tkvi hatóság, hogy a kért tkvi szemlélet nem küldheti meg, mert a 6800/1935. I. M. számú rendelet 7. §-a értelmében a kir. közjegyző a hagyatéki leltározáshoz, vagy tárgyaláshoz szükséges kivonatos telekkönyvi másolatot a székhelyen kívül levő telekkönyvi hatóságtól közvetlenül szerzi meg, a másolási költségeket a tkvi hatóságnak előlegezni köteles.“

Vagyis a közjegyző anélkül, hogy tudná hány betétről, hány oldalú tkvi szemlélet fog a tkvi hatóság beküldeni, sőt, ami szintén nem ritka eset, hogy van-e egyáltalában örökhagyó nevén a közlött adatok ellenére ingatlan, küldje be előre a nem ismert összegű másolási díjat. Nem kell sok józansággal argumentálnunk afelett, hogy a szentendrei tkvi hatóság álláspontja erőszakolt és téves, a 6800/1935. I. M. rendelet 7. §-ának intencióival egyáltalában nin-

csen összhangban s örvendetesen állapítjuk meg, hogy az ország összes többi tkvi hatóságainak gyakorlatával ellentétben áll. Ezek ugyanis jog- és ésszerűen a közjegyző megkeresésére beküldik a szemléket, közlik a másolási díjakat, amelyeket a közjegyző ezután előlegez arra való tekintet nélkül, hogy a felektől mikor, vagy pedig egyáltalában behajtja-e. Nem találjuk indokoltnak, hogy egy ilyen különlegesen helyt nem álló állásponttal a kir. közjegyzőknek a hagyatéki ügyek mielőbbi befejezésére vonatkozó igyekezete megnehezítettessék.

Helyettesi alkalmazást keresek, kilenc évi fővárosi és vidéki gyakorlattal, németnyelv jogositvánnyal. kitűnő bizonyítványokkal rendelkezem. Igényeim szerények. *Dr. Horváth Jenő*, Szentendre, Kossuth L. u. 12.

Menekült közjegyző akár fővárosi, akár vidéki irodába azonnali belépésre helyettesnek ajánlkozik. Cim: a kiadóhivatalban.

Kihirdetett törvények.

1935. évi V. t. c. a Budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem alapításának háromezredik évfordulójáról.

1935. évi VI. t. c. a közoktatásügyi igazgatásról

1935. évi VII. t. c. az iparügyi, valamint a kereskedelem és közlekedésügyi miniszterről.

1935. évi VIII. t. c. az 1935/36. évi állami költségvetésről.

1935. évi IX. t. c. a gazdasági és hitelélet rendjének, továbbá az államháztartás egyensúlyának biztosításáról alkotott 1931. XXVI. törvénycikkben a minisztériumnak adott felhatalmazás további meghosszabbításáról.

1935. évi X. t. c. közmunkák céljaira állami kölcsön felvételéről.

1935. évi XI. t. c. a II. Rákóczi Ferenc fejedelem emlékét megörökítő kétpengős ezüstérem veréséről.

1935. évi XIII. t. c. a Kairóban 1934. évi március hó 20-án kelt „Egyetemes Postaszerződés” becikkelyezéséről.

1935. évi XIV. t. c. a mozgófényképek előadásában a magyar nyelv érvényesülésének biztosításáról.

1935. évi XV. t. c. a Madridban 1932. évi december hó 9-én kelt „Távközlés Nemzetközi Egyezményé”-nek becikkelyezéséről.

1935. évi XVI. t. c. a kiadatási és bűnügyi jogsegély tárgyában Ankarában 1932. évi május hó 29. napján kelt magyar-török egyezmény becikkelyezéséről.

Rendeletek.

92976/1935. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényűzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámítása.

1343/1935. P. M. sz. A részvénytársaságok és szövetkezetek egyesülésének illetékmentességéről szóló 1933. évi 1079. P. M. számú rendelet időbeli hatályának meghosszabbítása.

21300/1935. I. M. sz. A vitézitelek felszerelésére vonatkozó rendelkezések kiegészítése.

6001/1935. M. E. sz. Az egyes illetékek újabb megállapításáról szóló 1931. évi 5100. M. E. számú rendeletnek a belföldön engedéllyel nem bíró biztosító intézetekkel kötött biztosítási szerződések illetékét szabályozó 38. §-ának kiegészítéséről.

119190/1935. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényűzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámítása.

6700/1935. M. E. sz. A külfölddel való fizetési forgalom ellenőrzése és szabályozása tárgyában 4500/1931. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet újabb módosításáról szóló 4490/1935. M. E. számú rendelet kiegészítése.

179100/1935. B. M. sz. A közlekedés rendészeti egységes szabályzat egyes rendelkezéseinek módosítása.

137300/1935. P. M. sz. A törvénykezési illetékhiányokról felveendő hivatalos leletek.

136911/1935. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényűzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámítása.

261600/1935. B. M. sz. A társadalombiztosítási tartozások egy részének kivételes elengedése körüli eljárás szabályozása.

10000/1935. I. M. sz. Házassági perekkel és személyi állapotra vonatkozó egyéb bírósági ügyekkel kapcsolatos egyes bírósági és ügyészségi tenni-valókról.

21712/1935. I. M. sz. Az özvegyi jogok és a jogosított személy élettartamához vagy határozott időtartamhoz kötött jogoknak perenkívüli törlése körül követendő eljárás szabályozásáról szóló 44987/1892. I. M. sz. rendelet módosítása.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogi Szemle. (XVI. évf. 7. szám.) E szám közleményeinek sorozatát Finkey Ferenc a kiváló új korona ügyésznek eskütétele alkalmával mondott beszéde vezeti be. Sorra következnek azután Balás P. Elemér, vitéz Pétery Aladár, Rác György és Szücs János cikkei. Különleges érdeklődésre tarthat számot vitéz Pétery cikke, amelyben az ügyvédi rendtartás új tervezetét veszi bonckés alá. A faj, nemzetiség és felekezet szerint való arányosítást tárgyazó 31 §-t, illetve ennek a jogelvnek törvénybeiktatását nem helyesli, hasonlóképpen elvileg a numerus clausust sem, amit különben megnyugtató kautelák mellett csupán kényszerből fogadna el. A biztosíték és önálló bérlet megkövetelését, a súlyos gazdasági viszonyokra tekintettel helyteleníti, elfogadja ellenben testületi és hatósági jogkörrel az országos bizottságot. A Szemle, Kritikai Szemle, Irodalom és Előadások rovatok folytatólagos közleményei után Kartsok Alajos Értéktartás című tanulmányát közli még e szám, amelynek mellékleteiként ezuttal is megjelentek a Magánjog, Polgári Törvénykezési Jog, Hiteljog és Karteljog Tára című jogesetgyűjteményi füzetek.

Jog. (II. évf. 2-3. szám.) Ezuttal is egész kötetnyi tartalommal jelent meg a vidéki jogászság ügyesen szerkesztett folyóiratának kettős száma. Vezető-cikket Régi közjogi intézményeink felélesztése címen Polner Ödön dr. szegedi egyetemi tanár irt s érdekes fejtegetései során a régi magyar jogban gyökerező nádori, helytartótanácsi, kancellária s egyéb intézményeknek a modern magyar jogrendszerbe való átültetését a nemzeti érzés fokozása szempontjából is kívánatosnak tartaná. Zobay Ferenc, Zöldy Miklós, Gál Miksa, Nagy Antal, Bárány Aladár, Szalay Zoltán, Incze Gyula, Goltner Dénes, Árvay Kálmán és Brommer Andor irtak még ebbe a számba különböző polgári és büntetőjogi kérdésekről értékes cikkeket. A Szemle rovat új szakmunkák méltatását hozza, majd a Döntvénytár szakok szerint csoportosítva a vidéki törvényszékek és táblák gyakorlatából bőséges anyagot. Ez a szám is általában igazolja, hogy a folyóirat kitűzött célját: nyilvánosságot biztosítani a vidék jogi szakiróinak és a vidéki királyi bíróságok joggyakorlatának, teljes eredménnyel tölti be.

Jogállam. (XXXIV. évf. 7 füzet.) Kövess Béla dr. a budapesti ügyvédi kamara elnöke nyilatkozik ennek a számnak vezető helyén az ügyvédi rendtartás reformjáról. Nagy elvi kérdésekben — zártszám, faji arányosítás — ellene van a tervezet intézkedéseinek, egyebekben cikkében inkább a tervezet bizonyos részletkérdéseinek módosításával foglalkozik. Miskolczi Ágost dr., Alföldi Dezső dr., Zsoldos Benő, Ranschburg Nándor dr., Schwartz Izidor dr. folytatólag közölt cikkeikben különböző jogkérdésekkel foglalkoznak, Kartal Ignác dr. ugyancsak az ügyvédi rendtartás tervezetével foglalkozik, ő azonban a tervezettel szemben csupán a stiláris hibák leszögezésére szoritkozik. A közjegyzői gyakorlatot különlegesebben érinti Schwartz Izidor dr. cikke a nemzetközi öröklési jog vitás kérdéseiről. Cikkében két kérdéssel foglalkozik részletesebben és pedig, hogy mely jog szerint kell a hagyományos, vagy örökös öröklési képességét és mely jog szerint a végrendelkezőnek a végrendelkezési képességét megítélni. Az első kérdésben álláspontja az, hogy az örökös, vagy hagyományos személyes joga az irányadó, a másik kérdésben szintén annak a törvénynek határozatait tartja irányadóknak, mely a végrendelkezőnek a végrendelkezés idejében személyes joga volt. Az Irodalom és Szemle rovat közleményeit találjuk még e számban.

Polgári Jog. (XI. évfolyam 7. szám.) E szám vezető helyen közli azt a serlegbeszédet, amelyet a Szladits szeminárium baráti körének legutóbbi társas vacsoráján Varannai István dr. elmondott s amelyben a jogeszmébe vetett hit meggyöngyülésével foglalkozik. A következő cikkben Huppert Leo dr. a gazdaadósságokra vonatkozó jogszabályok vitás kérdéseit tárgyalja. A Jogalkotás rovatban több új rendeletet ismertetnek, majd közlik Nyulászi János dr.-nak az ötödik hitelrögzítő egyezményről írott cikkét. Vági József dr. kommentálja ezután a judikatura kiemelkedő döntéseit. A joggyakorlat rovatban jelentek még meg kisebb közlemények Fürst László dr., Munkácsi Ernő dr., Grossmann László dr. és Weltner Andor dr. tollából. Az új ügyvédi rendtartás tervezetét bírálják Beck Salamon dr. és ifj. Nagy Dezső dr. Végül az Irodalom rovat közleményei zárják le az értékes szám gazdag tartalmát.

Az Ügyvéd. (VII. évfolyam 6., 7., 8., 9. szám.) A magyar ügyvédség fontos és sajnos súlyosan veszélyeztetett érdekeinek ügyesen szerkesztett harcos organuma, legutóbbi számainak élére egy tiszteletre méltó, a magyar ügyvédi körökben igen jó hangzású név került. Mint főszerkesztő lépett ugyanis be a lap

kötélékébe Boda Ernő dr. az Országos Ügyvédmúzeum kiváló szervezője és előadója, aki a 8. számban komoly értékű beköszöntő cikket irt. A legutóbbi szám Aradi Béla dr., Gábor Gyula dr. és Ungár Margit dr. cikkeit az Országos Ügyvédi Gyám- és Nyugdíjintézet tisztújító közgyűlésének eredményét és az új rendtartás tervezetre vonatkozó kamaraközi értekezlet határozatait hozza. A legújabb számok egyéb sok, az ügyvédi érdekeket céltudatosan szolgáló cikkei és közleményei között tallózva, némi jóleső érzéssel iktatjuk ide jóra való és becsületes törekvéseinket elismerő alábbi közleményt:

„A Kir. Közjegyzők Közlönye bátor hangja minden tiszteletünket megérdemli. Végtelen örömmel konstatáljuk, hogy a Fekete László és Szemerjay Petrán Tibor szerkesztésében megjelenő igazán kitűnő Közlöny nemcsak jogkérdésekkel foglalkozik, hanem egyik erős harcos társunk a jegyzői magánmunkálatok elleni küzdelemben. Nagy örömmel olvassuk mindig, mikor az abszurdnál-abszurdabb eseteket pellengérezí ki és nekünk, az Ügyvéd szerkesztőségének felette nagy elégtételünk az, hogy a többi jogi szaklapokkal együtt a kartársak ezen sérelmük nyilvánosságra hozatalát is felvették programjukba, mint ahogy az Ügyvéd megjelenése óta a többi szaklapok is a sérelmeknek mindig helyt adnak oldalakon. A kitűnően szerkesztett, igen eleven tartalmú és szép kiállítású Közlöny igaz kollégális barátsággal emlékezik meg minden egyes számában a megjelent jogi lapokról, mely kollégialis érzésből fakadó ténykedése hálánkra és szeretetünkre tarthat igényt.“

Notariatszeitung. (Az osztrák közjegyzők lapja 77. évfolyam 7., 8., 9. szám.) A 7. számba cikkeket irtak a többek között Dr. Hans Grashopf, Dr. Jozef Gogg, Dr. Othmar Wenzel, Dr. Karl Torgler. A 8. szám vezetőhelyén közli Dr. Hans Voltelini érdekes előadását, amelyet az osztrák jogász egyesületben 1935. jún. 5. napján tartott s amelynek címe „Közjegyzőség és közjegyzői okiratok Olasz- és Németországban 1512 előtt.“ A 9. számban cikkek jelentek meg Dr. Othmar Wenzel és Dr. Jozef Wachermayr tollából. Mind a három szám közöl folytatólag felső bírósági határozatokat, személyi híreket, vegyes közleményeket és könyvszemlét.

Magyar Törvénykezés. (1935. év 16., 17., 18. szám.) A Pongrácz Jenő dr. szerkesztésében megjelenő gyakorlati jogi folyóirat legutóbbi három száma a rendes beosztásnak megfelelően előbb a legújabb rendeletek teljes szövegét, majd könnyen áttekinthető csoportosításban a legújabb bírói gyakorlat fontosabb döntéseit s végül a Forum és a Szerkesztő postája rovatok sok érdekes közleményeit hozza. A 17. számban Balla Ignác dr. ügyvéd tollából Az ingatlan vétel kiskatéja címmel külön cikk jelent meg, amely az ingatlan adás-vételi szerződések megkötésénél minden részlet kérdésre kiterjedő praktikus utbaigazítással szolgál.

Székesfehérvári Szemle. Bár nem jogi szaklapról van szó, e helyen emlékezünk meg arról, hogy a Fejérvármegyei és Székesfehérvári Múzeum Egyesület céljai szolgálatában egy folyóiratot indítottak, amelynek I.-II. összevont száma július elején jelent meg értékes szakcikket és közleményeket magában foglaló tartalommal. A folyóirat felelős kiadója *Kepes János* dr. székesfehérvári kir. közjegyző, a múzeum egyesület ügyvezető alelnöke.

Notariatszeitung. (A csehszlovákiai német közjegyzők lapja 15. évf. 7., 8., 9. szám.) A 7., 8. egyesített szám különösen nagyszámban közöl szak-

tárgyú cikkeket, többek között Dr. Hans Frindt, Dr. Oswald, Dr. Karl Stuchel tollából. Úgy ebben, mint a 9. számban találunk még egyesületi híreket, folyóirat és könyvszemlét.

Illetékügyi Közlöny. (X. évf. 7. szám) Nagy Dezső Bálint dr. e szakörökben méltán elterjedt pénzügyi folyóiratnak egyik alapítója és szerkesztőbizottságának kitűnő tagja a legújabb szám vezető helyén Balás Károly egyetemi tanárnak most megjelent két kötetes Pénzügytanát részesíti különlegesen szakszerű méltatásban. A cégbiróságához intézett beadványok illetve címen Pajor Rezső dr. budapesti ügyvéd irt folytatólag egy közleményt, majd a Szemle, Illetékügyi rendeletek, Irodalom, Külföldi szemelvények rovatok közleményei következnek, végül a Szerkesztői üzenetek című rovatban a szerkesztőség több illetékügyi kérdésre vonatkozólag ad felvilágosítást.

Joggyakorlat.

Telekkönyvi jog és eljárás.

62. A könyvkivonat a követelés jogcíme tekintetében a *jelzálogjog előjegyzéséhez* megkivánt kellekeket megfelelően tartalmazván, annak alapján nem csak a közkereseti társaság, hanem a kereskedelmi könyvben egyetemleges adósként megterhelt cégtagok ellen is azok ingatlanára jelzálogjog előjegyzésének helye van. (K. Pk. V. 2059/1934.)

63. *Keretbiztosítéki jelzálogjog* nem alapítható a jelzálogos hitelező és jelzálogadós között létesülhető mindennemű előre meg nem határozott jogviszonyban keletkező követelés biztosítására (K. P. V. 1373/1934.)

64. Az eredeti telekkönyvi bejegyzéssel szemben és az eredeti rangsorban annak kitüntetése, hogy a *jelzálogjog* nem pengő, hanem aranypengő követelésre vonatkozik, helyet nem foghat. (Szegedi tsz. Pkf. 5231/1934.)

65. *Telekkönyvi kérvényekben* és felfolyamodásokban hibák ki nem igazíthatók s új okiratok a telekkönyvi rendtartás 142. §-a alapján be nem mutathatók. (K. Pk. V. 436/1934.)

66. A birói gyakorlat a telekkönyvi eljárásban az ismeretlen, távollevő vagy elhalt telekkönyvi érdekeltek, illetve jogutódaik érdekében következetesen rendel ki ügygondnokot. Ha pedig ekként a *telekkönyvi eljárásban az ügygondnok rendelése* helyet foghat, úgy nyilván téves az a másodbirói következtetés is, hogy a kirendelt ügygondnoknak felfolyamodási joga nincs. (K. Pk. V. 3948/1934.)

67. Az aranydollár bekebelezését tartalmazó telekkönyvi *jelzálogjogi bejegyzés* tartalmának olyértelmű *utólagos megváltoztatása*, hogy a jelzálogjog ne aranydollárra, hanem annak átszámított pengő összegére szójon, a későbbi rangsorban bekebelezett jelzálogos hitelező hozzájárulása nélkül nem történhetik. (K. Pk. V. 5934/1935.)

68. A *ranghellyel való rendelkezés joga* nem forgalomképes vagyontárgy és az végrehajtási úton le nem foglalható. (K. Pk. V. 5934/1933. Azonos K. Pk. V. 4568/1933. és gyulai tsz. Pkf. 541/1934.)

69. Ha a jelzálogjogot az aljelzálogjog törlésétől függő hatállyal törlik, akkor a tulajdonos mindaddig, amíg a jelzálogjogot feltétlenül törlik, a *megszűnt jelzálogjog ranghelyével* az aljelzálogjog értéke erejéig rendelkezhetik. (K. Pk. V. 2355/1931.)

70. A *telekkönyvi rendtartás 74. §-a* alapján fenntartással bekebelezett *jelzálogjog* törlendő, ha az adós örökösnek jutó ingatlan hányad része a születendő gyermekei utóörökösödési jogával terheltén adatott át. (Szegedi tsz. Pkf. 1975/1934.)

71. Az *özvegyi haszonélvezeti jog* az elhalálozást követő 3 év után (a most életbelépett 21712/1935. I. M. rendelet alapján 1 év után) az arra bekebelezett jelzálogjogokra való tekintet nélkül feltétlenül *törlendő*. (Balassagyarmati tsz. Pkf. 1029/1934.)

72. A köteles gondosság kifejtése mellett betekintendő iratokból kitűnik az, hogy a perben szereplő ingatlan jutalékokat a törvényes leszármazó örökösök javára utóöröklési jog terheli s hogy a hagyatéki bíróság ezen utóöröklési jog telekkönyvi biztosítása végett intézkedett is. Az alperesnek erről az utóöröklési jogról való tudomása, vagy a köteles gondosság kifejtése mellett való tudhatása pedig az alperes jelzálogszerzését a kiskorú felperessel szemben rosszhiszeművé és megtámadhatóvá teszi, aminek folytán a felperes a kereseti ingatlan illetőségek állagára az alperes javára bejegyzett jelzálogjog és arra feljegyzett végrehajtási jognak, mint amelyek az utóöröklési joga sérelmével így érvénytelenül jegyeztettek be a telekkönyvbe — telekkönyvi kitörlését jogszerűen kéri, mert az *utóöröklési joggal terhelt ingatlan* állagára a m. kir. Kuria 74. számú teljes ülési határozata szerint sem végrehajtás útján, sem azon kívül jelzálogjogot szerezni és bejegyezni nem lehet. (K. P. V. 1036/1934.)

73. A *végrehajtási jelzálogjognak*, miként bármely más jelzálogjognak ranghelye fenntartható. (Nagykanizsai tsz. Pkf. 803/1934.)

74. Az a kérelem, hogy a keret megváltoztatása nélkül a *költségbiztosítéki jelzálogjogok* váltóhitel biztosítéki tőke jelzálogjogokká alakíttassanak át, törvényes akadályokba nem ütközik. (K. Pk. V. 5033/1933. Azonos Gyulai tsz. Pkf. I. 4076/1934.)

75. Az 1927 XXXV. t. c. 80. §-ának rendelkezéseire figyelemmel a *végrehajtási jelzálogjog* keretbiztosítéki jelzálogjoggá átalakítható. (Bajai tsz. kirend. Pkf. 10583/1934. Azonos K. Pk. V. 7615/1933.)

76. A telekkönyvi rendtartás 74. §-a értelmében bekebelezett *jelzálogjog* csak a hagyaték átadásának megtörténte időpontjától kezdve lép hatályba. A hagyaték átadásával egyidejűleg bekebelezett haszonélvezeti jog tehát a 74. §. alapján bekebelezett jelzálogjogot a telekkönyvi rangsorban megelőzi. (Gyulai tsz. Pkf. II. 3669/1934.)

77. A *telekkönyvi rendtartás 57. §-ának* az a rendelkezése, hogy a jelzálogjog sem birtokrészletekre, vagy a telekkönyvi jószágtest részeire, sem pedig valamely közös tulajdon egy részére nem szerezhető, nem jelenti azt, hogy valamely ingatlanak bizonyos B. sorszám alatt bejegyzett önálló része oly esetben, ha az illető végrehajtást szenvedőnek ugyanazon telekjegyző-

könyvben más *B.* sorszám alatt is van illetősége, ne volna önállóan megterhelhető. (Nagykanizsai tsz. Pkf. 1282/1934.)

78. Az 1927. évi XXXV. t. c. 40. §. 3. és 4. bekezdése és a 23000/1929. I. M. rendelet 24. §-ának rendelkezéseiből nyilvánvaló, hogy az eredeti hitelező javára kiállított biztosítéki okirat eredetijének a telekkönyvi hatósághoz való bemutatása nem szükséges (*keretbiztosítéki jelzálogjog részleges átruházásának kérelmezésénél*), hanem azt pótolja a biztosítéki okiratnak közjegyzőileg hitelesített másolata. (Soproni tsz. Pkf. 1495/1934.)

79. A telekkönyvi rendtartás 88. §. *b)* pontja alapján az, hogy az előjegyzés alapját képező váltó elévült, hivatalból veendő figyelembe s így *elévült váltó alapján a jelzálogjog elő nem jegyezhető.* (Egri tsz. Pkf. 3041/1934.)

80. A telekkönyvi rendtartás 67. §-a szerint a bekebelezések és előjegyzések csak eredeti okiratok alapján történhetnek s ez a szabály a birói gyakorlat és a dolog természete szerint a telekkönyvi feljegyzésekre is áll, már pedig sem az örökbefogadási szerződés hiteles másolata, sem pedig az anyakönyvi kivonat fotókopiája eredeti okiratnak nem tekinthető. (Bp. tsz. 21. Pf. 4636/1935.)

81. Ha az utóörökösödési jog az utóörökös megnevezése nélkül csupán a leszármazó, vagy harmadik személy javára van feljegyezve, az utóöröklés beállta előtt annak, hogy a betétben valamelyik leszármazó, mint utóöröklésre jogosult bejegyeztessék, helye nem lehet, de egyébként is *az utóöröklésre jogosultság megállapítása nem a telekkönyvi hatóság, hanem a hagyatéki bíróság hatáskörébe tartozik.* (Bp. tsz. 21. Pf. 4636/1935.)

82. A telekkönyvi hatóság a saját végzéséhez kötve van s így nem áll jogkörében az, hogy az érdekelteknek már ki is kézbesített végzését saját hatáskörében hatályonkívül helyezze és a beadott felfolyamodásokat elbíráltatásuk elől elvonja. (K. Pk. V. 3526/1934.)

Örökösödési eljárás.

83. Az örökösödési eljárás rendjén jogerősen megállapított *közjegyzői díj* tévedés esetén módosítható, illetve felemelhető. (Bajai tsz. kirend. Pkf. 10045/1934.)

84. *Örökösödési bizonyítvány kiadása iránt előterjesztett kérés*, mert ahhoz adóbizonyítványt és egyezséget magában foglaló okiratot nem csatoltak, el nem utasítható, ellenben a kérelmezők a hiányoknak záros határidőben való pótlására felhívandók. (Gyulai tsz. Pkf. I. 2103/1934.)

85. Az örökösödési eljárásban az 1894: XVI. t. c. 54. §-a és az 55. §. 4. pontja esetében a gyámhatóságtól kirendelt *gondnok díját a hagyatéki bíróságok állapítják meg.* (Ez a határozat az 55. §. 4. pontjára való hivatkozásra tekintettel a közjegyzőktől kirendelt gondnokokra is vonatkozik.) (Hatásköri bíróság 77/5/1934.)

86. Úgy az özvegy, mint a gyermek öröklési igényüket egyenlő jogcímre, az azonos közvégrendeletre alapítják. Minthogy pedig a végrendelet, amelyen az özvegy joga alapul, későbbi keletű, a kir. törvényszék felfogása szerint *az egyformán birtokban levő örökösök közül a pert az előbbi keletű végrendeletre hivatkozó fél köteles megindítani.* (Szegedi tsz. Pkf. 6629/1934.)

87. A hagyatéki bíróság *örökösödési bizonyítványban* kizárólag csak olyan ingatlanokról rendelkezhetik, melyek a hagyatékhöz tartoznak. Az 1849: XVI. t. c. 60. §-ának az a rendelkezése, hogy az örökösök saját vagyónukat is osztályra bocsáthatják, csak a kir. közjegyző előtt tartott tárgyalásra vonatkozik, tehát örökösödési bizonyítvány esetére kiterjesztően nem alkalmazható. Nincs helye annak sem, hogy az osztályra bocsátott vagyon kikapcsolásával csupán a hagyatéki ingatlanokra adassék ki az örökösödési bizonyítvány, mert az ilyen bizonyítvány alapját az örökösök megegyezése képezi, az pedig csak a maga egészében tekinthető az örökösök akarat kijelentésének. (Szombathelyi tsz. Pkf. 1911/1934.)

88. A kir. közjegyző, mint a megindított örökösödési eljárásban közreműködő birói megbízott *nem tekinthető olyan érdekeltnek*, aki akár az örökösödési eljárás megindítását, akár a végrendelet kihirdetését kérelmezhetné s ennek megelőzése miatt felfolyamodással élni sem jogosult. (Gyulai tsz. Pkf. 3922/1934.)

89. Az utóöröklés jogcímén történt öröklés tényéből még nem következik az, hogy az előörökös özvegyét az utóörökségre vonatkozóan özvegyi jog meg nem illelné s ha e tekintetben felek között vita keletkezett, a hagyatéki bíróságnak *az özvegyi jogot* akár öröklés, akár utóöröklésről van szó, *biztosítania kell.* (Sátoraljaújhelyi tsz. Pkf. 2655/1934.)

90. Az érdemtelenység következtében az *örökösödésből birói ítélettel kizárt egyén* az örökösödési eljárásban *érdekeltnek nem tekinthető* s így felfolyamodási joga sincs. (Soproni tsz. Pkf. 1590/1934.)

91. Az esetleg *túlfizetett közjegyzői díjat* a kir. közjegyző visszafizetni köteles ugyan, azonban a hagyatéki bíróságnak nem áll jogában a kir. közjegyzőt a visszafizetésre végrehajtás terhe alatt kötelezni. (Veszprémi tsz. Pkf. 2301/1934.)

92. Az, hogy a pénzügyi hatóság az 1920: XXXIV. t. c. 75. §-a alapján az életbiztosítási összeget hagyatékhöz számította, egymagában véve még nem alap arra, hogy a kir. közjegyző e címen *díjkülönbözet megállapítását kérelmezhesse.* (Szombathelyi tsz. Pf. 3026/1934.)

Általános magánjog.

93. A megajándékozott az ajándékozónak az ajándékozás előtt már fennállott, vagy azzal egyidejűleg keletkezett adósságáért az ajándékozás erejéig felel. (K. P. V. 5076/1934.) (Állandó gyakorlat.)

94. Az 1876. évi XVI. t. c. nem kívánja meg, hogy a tanúk az alakszerűségek betartását a *végrendeletre* vezetett külön záradék alakjában igazolják, miért is az *alaki kellékek betartása* a végrendeletnek a szövegében is igazolható. (K. P. I. 2977/1934.)

95. Az örökhagyó végrendelete nem foglal magában olyan kijelentést, amelynek alapján arra lehetne következtetni, hogy az örökhagyó a feleség javára biztosított *utóöröklési jogot* a jog megnyilta előtt bekövetkező elhalálása esetére feleségének, nem az örökhagyótól származó gyermekére a felperesre is kívánta ki terjeszteni. A kiterjesztés vélelme pedig a birói gyakorlat szerint csak az örökhagyóval törvényes vérségi kapcsolatban álló

utóörökös törvényes leszármazójának javára szól, aki magával az örökgyóval is vérségi kapcsolatban áll. (K. P. I. 3270/1934.)

96. A *köteles rész* hagyaték hiányában az örökösöknek előre kiadott értékének és az örökgyónak a szokásos alkalmi ajándékot meghaladó ingyenes vagyonszállításai alapján határozandó meg. Annak a kérdésnek, hogy az örökgyónak életében mikor mennyi vagyona volt, a köteles rész mennyiségére befolyása nincs. (K. P. I. 4503/1934.)

97. Ha az *adásvételi szerződés* megkötésekor ismerte is a vevő azokat a telekkönyvi akadályokat, amelyek a megvett ingatlan tulajdonjogának javára való bekebelezését gátolták, ez a tény még nem zárja ki a vevőnek azt a jogát, hogy az adásvételi szerződéstől el ne állhasson abban az esetben, ha az eladó az egyébként elhárítható telekkönyvi akadályt a neki e végre kitűzött megfelelő határidő alatt el nem hárítja. A vevő ugyanis nem kényszeríthető arra, hogy a tulajdonjog telekkönyvi szolgáltatására érdekei veszélyeztetésével és sérelmére a méltányosságot meghaladó időn túl, bizonytalan ideig várakozzék (K. P. V. 3189/1934.)

98. *Közszerzeményt* az egyik házastárs a másik házastárs vagyonából rendszerint csak abban az esetben követelhet ugyan, ha az a vagyon, a házasság megszűnésekor nagyobb, mint amennyi a házasságkötéskor volt, ez a szabály azonban módosulást szenved abban az esetben, ha a házastárs külön vagyona megsemmisülés, eltékozlás, vagy ajándékozás következtében a házasság tartama alatt apadt. Ennek a lepadt különvagyonnak a megtérítését ugyanis a másik házastárs közszerzeményi igényének sérelmére követelni nem lehet. (K. P. I. 3537/1934.)

99. A szülő által leányának s leánya férjének a szoros családi kapcsolatra való tekintettel ajándékozott vagyoneérték a leány, mint szükség örökös *köteles részébe* egészen beszámítandó. Ha pedig az az ivadék, aki az örökgyótól a köteles részbe betudandó értéket kapott előre, a köteles résztől elesik, az előre kapott értéket a helyébe lépő távolabbi ivadék köteles részébe kell betudni. (K. P. I. 3537/1834.)

100. A haszonélvezet átruházását magában foglaló jogügyletről a *házastársak között közjegyzői okirat* nem készülvén, a felebbezési bíróság ebből az okból az ingatlan haszonélvezetet átruházó magánokiratba foglalt tulajdonosi rendelkezést, helyesen nyilvánította érvénytelennek. (K. P. V. 5750/1934.)

101. A *házasság felbontására vonatkozó megegyezés* azokat a vagyonszállítási megállapodásokat teszi érvénytelené, amelyek a házasság felbontásával kapcsolatosak és amelyek ennél fogva a házastársak házassági vagyonszállítási érdekeit érintik. A gyermektartásdíjra való megállapodás az ilyen megegyezésben is érvényes. (K. P. III. 2388/1934.)

102. A feltételhez nem kötött *hagyomány* az örökgyó halálával nyílik ugyan meg, akkor azonban, ha ugyanannak a hagyományosnak különböző végrendeletekben több egymást kizáró hagyomány rendeltek, a hagyományt nem lehet addig lejártnak tekinteni amíg meg nem állapítatik, hogy a hagyományt rendelő végrendeletek közül melyik az érvényes. Az örökös különben a hagyományt sem köteles kifizetni mindaddig, amíg a hagyományval terhelt örökséget meg nem szerzi. (K. P. I. 1915/1934.)

103. Egyházi célra történt juttatások a *köteles hagyományba* beszámítandók. (K. P. I. 1768/1934.)

104. Oly *megállapodás* létesítése, mely szerint a házastársak egymástól külön fognak élni, magába véve köteleesség szegés. (K. P. III. 1518/1934.)

105. Az *ingatlan elidegenítő jogügylet* érvényesége szempontjából nem szükséges az, hogy a szerződő felek mindegyike egy és ugyanazon okiraton tanusítsa az elidegenítést tárgyaló jogügylethez való hozzájárulást, hanem elegendő az ügylet érvényességéhez, ha mindkét fél nyilatkozata tehát úgy az elidegenítési, mint a vételi nyilatkozat külön-külön írásba van foglalva. (Debreceni T. P. IV. 1148/1934.)

106. A *férj köteles feleségét eltartani*, betegségében ápolgatni és gyógykezeltetni és pedig elsősorban a saját — a férj — vagyonából, az ilyen természetű kiadásokat nincsen joga a felesége vagyonából követelni. (Veszprémi tsz. Pf. 618/1934, azonos győri T. P. I. 904/1934.)

107. Az 1876. évi XVI. t. c. 9. §-a szerint csak azt a *végrendeleti tanut* kell figyelmen kívül hagyni, aki a végrendeletben részesített féllel a hivatkozott törvényes jogszabályban meghatározott rokonságban van. Ezt a jogszabályt, mint kivételt szoroson kell magyarázni. Nincsen tehát törvényes akadálya annak, hogy a végrendelet szerint juttatásban részesülő tanu vallomása figyelembe vétessék egy másik, a végrendelet alapján szintén részesülő fél érdekében, akivel egyébként törvényes érdekeltségi viszonyban nem áll. (Pécsi T. P. I. 1141/1934.)

108. Az *özvegyi jogra való érdemtelenység* nem abszolút jellegű. Az érdemteleniséget érvényesíteni kell s aki nem érvényesíti, annak javára akkor sem lehet figyelembe venni, ha az érdemteleniségi ok valóban fennforog. (Debreceni T. P. IV. 1029/1934.)

109. Anyagi jog szabály, hogy a *köteles rész* kiszámításánál számításon kívül kell hagyni a bizonytalan, vagy vitás jogokat és kötelezettségeket s a bizonytalanság megszűntével a jogi helyzet változásához képest kiegyenlítésnek van helye. Az *összesség* és behajthatóság szempontjából bizonytalan követelést a köteles rész összegének megállapításánál a kir. törvényszék számításba vette ugyan, azonban nem akként, hogy a köteles rész összegével arányos összegek megfizetésére kötelezte az örökösöt, hanem akként, hogy a bizonytalan követelésből a köteles rész arányának megfelelő hányadrészt a jogosítottnak természetben ítélte meg. Ez a megoldás mindkét fél érdekeinek megfelel, mert az örökös ekként nem lesz a bizonytalan követelés után köteles rész fizetésére kötelezve, másrészt pedig a köteles részre jogosítottnak is módjában áll a követelési hányadnak behajtása iránt a pert folyamatba tenni s e tekintetben az örökös önkényének a részben kitéve nincs, hogy az a követelést peresíti-e vagy sem. (szegedi tsz. P. 6377/1933, szegedi T. P. II. 926/1934.)

110. A kuria 74. számú polgári döntvényének indokolásában az *elidegenítési és terhelési tilalom* joghatályos feljegyzésének előfeltételeként megjelölt egyidejűség nemcsak a tulajdonjog bekebelezésének, hanem az ingatlan tulajdonjogának, tehát a megszerzésnek egyidejűségére is vonatkozik. Ekként az örökösök, akik az ingatlan tulajdonjogát az örökgyó halálának tuda-

tában szerezték meg, utóbb egymás javára elidegenítési és terhelési tilalmat harmadik személlyel szemben joghatályosan ki nem köthetnek, mert ennek a szerzés egyidejűségére vonatkozó előfeltétele hiányzott annak dacára, hogy a tilalom feljegyzése a tulajdonjog átírásával egyidejűleg is történt. (Pestvidéki tsz. Pkf. I. 2883/1934.)

111. *Kormányzói kegyelem útján való törvényesítés* kiváltság jellegével bír s mint ilyen a törvényesített gyermek javára csak az atyával és az atyának a törvényesített gyermek anyjától származó ivadékaival létesít rokonsági kapcsolatot, az atyának más rokonaival ellenben nem. (K. P. I. 4770/1934.)

112. Amennyiben az egész ház haszonélvezete az özvegy szükségleteit meghaladja, a leszármazó örökösök az *özvegyi jog korlátozását* köteles részük korlátai között erre a vagyontárgyra vonatkozólag is igényelhetik. (K. P. I. 526/1934.)

113. A *köteles résznek* az özvegyi jogtól való mentesítése rendszerint a köteles résznek megfelelő vagyoneérték birtokba adás útján történik. Ha azonban a birtok megosztása a felek érdekeinek meg nem felel a haszonélvezet korlátozásának s egyben a szükség örökösök kielégítésének helyes módja e helyütt az, hogy az özvegy a szükségörökösök köteles részét kitevő ingatlan jutalék jövedelméből az özvegy illő tartásához nem szükséges többletet a szükségörökösöknek pénzben szolgáltatassa ki. (K. P. I. 526/1934.)

114. A *szerzeményi vagyon* örököse az ági vagyon örökösétől rendszerint nem a szerzeményi vagyonnak, az ági vagyonba tett befektetése folytán előállott értékelkedés átértékelését, hanem a befektetés által tőle elvont szerzeményi vagyoneérték megtérítését követelheti. (K. P. I. 3825/1934.)

Illetékjog.

27. A kincstár joga a kiszabás útján készpénzben járó telekkönyvi bejegyzési illetékre a telekkönyvi hatóságnak a bejegyzés foganatosítását elrendelő végzése meghozatalakor nyílik meg. (Közig bir. 240. sz. jogegys. hat.)

28. Az illetékdíjjegyzék 14. tétel X. pontjában gyámok részére biztosított illetékmentesség a kiskorú gyermek atyjának, mint törvényes képviselőnek az 1877. XX. t. c.-ben foglalt kötelezettségeiből folyólag az árvaszékekhez intézett beadványaira is kiterjed. (Közig. bir. 242. sz. jogegys. megállapodás.)

29. Az ajándékozási illeték nyilvántartásba vétele nem tagadható meg azon a címen, hogy az ajándékozó a fenntartott haszonélvezeti jogának gyakorlását magáról az ajándékozási szerződésről készült okiratba foglalt jogügylettel ellenérték kikötése mellett a megajándékozottra átruházza. (Közig. bir. 14476/1931.)

30. Az a körülmény, hogy az adásvételi szerződés szerint a vételárat a vevő helyett annak atyja fizette ki, a vevő ellen egymagában ajándékozási illeték kiszabására jogalapot nem nyújt. (14082/1933. Közig. bir.)

31. A kereskedelmi levél akkor is elveszti feltételes illetékmentességét, ha nem a levélben foglalt ügyletet kötő felek között folyó perben használják fel bizonyítás céljából. (Közig. bir. 23670/1931.)

32. A törlési engedély után nem követelhető a százalékos nyugtailleték ha a jelzálogjog az egyenes adós ingatlanáról való törléssel egyidejűleg a kezes ingatlanára bekebelezett. (Közig. bir. 14354/1934.)

Szerkesztői üzenetek.

G. J. Nem csekély, de alapos megdöbbenéssel olvastuk mi is a Pesti Tőzsde című szaklap 1935. szeptember 5 napján megjelent számában egy közjegyző nyilatkozatát. Különleges figyelmünkre méltó ennek a nyilatkozatnak 4. pontja, amelynek szó szerint való szövege a következő: „Végül nem igaz, hogy a félszázalékos váltóóvásdíjat nem sokallom, sőt ellenkezőleg az a felfogásom, hogy a váltóóvás jogcselekményét, mint merőben *csak felesleges költségeket okozó jogi hókusz-pókusz* rég törölni kellett volna a magyar törvénytárból“. Valóban kezdtünk nem hinni szemeinknek ennek a nyilatkozatnak elolvasásakor. Egy közjegyző nyilatkozhatik így a váltóóvásokról, akinek hivatása gyakorlásában, előzetes elméleti felkészülésében meggyőződést kellett szereznie arról, hogy a váltóóvás évszázados nemzetközi gyakorlatból kialakult, a váltó jog minden irányú szigorú formalitásaival szoros összefüggést feltüntető, azokkal nélkülözhetetlenül egybe forrott, nagy jogi kihatású és fontosságú váltójogi cselekmény, amelyet csak az egész váltójoggal együtt lehet „kitörölni a törvénytárból.“ Némi megnyugvásunkra szolgált, amidőn a nyilatkozó aláírása után ott láttuk a kir. közjegyzői foglalkozást sorrendben megelőzően azt, hogy „ny. főispán“ Közigazgatási szemszögből, ahol a mentalitás könnyen hajlik a szélsőségek felé, egyfelől a leegyszerűsítéshez, másfelől a túlzott bürokratizmushoz, ahol a fontos polgári jogtudományok, a magánjog, a váltójog szellemébe és lényegébe való belemélyedésre gyakorlati alkalom, kényszerítő ráutaltság alig van; felületes szemlélettel tényleg lehet „hókusz-pókusz“-nak minősíteni a fontos jogcselekményeket. Ha tehát a nyilatkozat a rangsorban elsőnek szereplő ny. főispáni minőségben tétetett meg, ahhoz kevés szavunk lenne. Elvégre emberi gyarlóság egyik foglalkozási ág fontosságát — mert itt a közjegyzői működési körhöz tartozó cselekmények egyik lényeges csoportjáról van szó, — a másik javára leminősí-

teni. Ha azonban mint közjegyző nyilatkozott ilyen lekicsinylően, saját működési köre egyik lényeges attributumáról, ez ellen nem csak nekünk, nemcsak az egész karnak, de a váltójog minden elméleti és gyakorlati művelőjének a leghatározottabban tiltakoznia kell. Az ilyen, egy közjegyzőtől származó nyilatkozat közvetve alkalmas a közjegyzői állás diszkreditálására s az 1886. VII. t. c. 42 §. 2. pontjában irt cselekmény tényálladási elemeinek határára mozog. Aki ilyen lekicsinylően nyilatkozik saját hivatása egyik fontos hatásköri cselekvényéről, annak előzetesen kellett volna meggondolnia, hogy érdemes-e ilyen „hókusz-pókusz“ cselekvényeket végző pályára lépni. A közjegyzői állás vállalása tekintetében tudomásunk szerint kényszereszközöket senkivel szemben sem alkalmaznak. Az a közjegyző, aki a fentiek szerint nyilatkozik, a következetességnek mindenestre legalább annyival tartozik, hogy jobb meggyőződése ellenére legalább is ilyen hókusz-pókusz cselekvényeket nem vállal. Ezt az 1874. XXXV. t. c. 56. §-ában irt rendelkezések ellenére is megteheti, mert tudomásunk szerint székhelyén több közjegyző ügyködik. A legérdekeltőbb publicitás előtt azonban leszólni működési körének egyik fontos cselekvény csoportját s az ilyen cselekvények elvégzésére mégis vállalkozni, minden egyébtől eltekintve némi logikai defektus is.

K. I. Az igazolványos altisztek folyamodványainak, azok mellékleteinek s az ezekkel kapcsolatos hitelesítéseknek illetékmentességéről az 1931. III. t. c. 17. §-a intézkedik a következőkben: „Az e törvény értelmében kiállítandó igazolványok, valamint az igazolványosok részéről a törvény alapján benyújtott mindazok a folyamodványok, amelyek fenntartott állások elnyerésére, gyakorlati próbaszolgálat teljesítésének, próbaképen való alkalmazásnak engedélyezésére, vagy valamely tanfolyamra való felvételre irányulnak, illetékmentesek. A beadványhoz eredetiben, vagy másolatban csatolt összes mellékletek, nemkülönben az előbb említett folyamodványoknak és azok mellékleteinek mindennemű hitelesítése, ha csak az e törvényen alapuló igények érvényesítésére használatnak, szintén illetékmentesek.“

F. Gy. Az, hogy mit, mikor és hogyan közlünk, hogy valamit egyáltalában közlünk-e, a szerkesztőségnek kétségbe alig vonható s még nem tárgyilagos hangú közlésekkel sem befolyásolható joga.

A kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állasközvetítését a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete látja el (Budapest, VI. Andrássy ut. 50. kir. közjegyzői iroda).

Kéziratokat vissza nem küldünk s azok megőrzését nem vállaljuk.